

LEONTODO

N-ro 60

ENHAVO

Naturdetruado en Hokkajdo	1
才40回 北海道大会報告	4
Malnovaj Tagoj	6
エスペラント運動の想出	8
ESPと共に	12
北海道大会の追憶	15
活動報告	16
Por ĉiu ago venas la tempo de pago	19
才63回 日本エスペラント大会参加記	21
HEL委員会報告	27
'76 青年の合宿	28
Rakonto de dio strigo pri si mem (radia dramo)	31
Kvar leteroj	35
ベトナムのエスマランテストを歓迎するためのカンパのその後	38
書評"Kalevala"	40
井上スミ人の思い出	42
Leteroj de s-ro INCUE	44
Ajno か aino か	46
Neebla にはふたつの意味があるか	49
松葉先生の手紙から	51
悠くひくく近い所で (I)	55
El nia leterkesto	56
編集後記	25

12 - 1976

☆

Naturdetruado en Hokkajdo

Iĉikaŭa t.

La naturo en Hokkajdo nuntempe frontas al grava krizo. Ekz. industria konstruado en orienta Tomakomai, grandskalaj arbarvojoj en orienta Hokkajdo, la vaporforta elektrejo en Date, la atomenergia elektrejo en Iwanai kaj la renovigejo de atomhejtaĵo en insulo Okuŝiri k.t.p.. Post tiuj ĉi ekspluatadoj, la naturo en Hokkajdo estos neripareble detruita.

En Tomakomai eĉ ĝisnuna industriigo, severe difektas ĉirkaŭan naturon. Treega malmultiĝo de migrobirdoj klare tion pravas. Laŭ la ĵurnaloj, la skalo kaj speco de industrioj de nun konstruataj estas kiel jene.

rafinado de petrolo; tri milionoj da bareloj
en (1) tago
petrol-kemiaĵo (transkalkulante etilenon);
ses milionoj kaj du cent mil tunoj
en (1) jaro
metalrafinado

kupro	240,000 t.	plumbo	60,000 t.
zinko	150,000 t.	aluminio	350,000 t.
(en (1) jaro respektive)			

Laŭ ekzemploj de Enlanda Maro de Seto, oni povas kalkuli elĵetaĵojn kiel jene

El petrolrafinejoj

gasoj de sulfurdioksido	180,000 t.	en (1) jaro
fulgo	100,000 t.	
nitrogenoksido	300,000 t.	
elflua petrolo	30,000--40,000 t.	
(en (1) jaro respektive)		
varmiga drenaĵo	kelkaj milionoj da tunoj	en 1 tago

Estas klare, ke tiuj gasoj velkigos plantojn ĉirkaŭajn. Plue maron malpurigos la grandkvanto da varmiga drenaĵo enmiksanta petrolon el instalaĵojn kaj malbonodorigos fiŝojn kaj konkojn.

Elĵetaĵoj el fabrikoj de petrolkemio

Okaze de petrolkemio, elĵetaĵoj estas ne nur petrolo sed ankaŭ cianido, nitrito, sulfata acido, fenolo, krezolo, tanina acido, ktp.. Plue organikaĵoj en drenaĵo plialtigos gradojn de COD en riveroj kaj maro. Diversaj

kataliziloj uzataj en petrolkemio okazigas pezmetalan malpurigadon de ĉirkaŭa grundo kaj akvo. Ekz. hidrargo, nikelo aŭ kromo. Estas senbezone diri danĝeron de hidrargo. Malpurigado de grandskala petrolkombinato estas kompleksa, kaj malfacile estas esplori, kiu estas la kaŭzanto.

Okaze de metalrafinejo

Kun fumo el fumtuboj de metalrafinejoj disbloviĝos polvo de plumbo, zinko, nikelo, antimonio, arseno kaj kadmio. Pezmetaloj, kiuj akŭulis en la grundo aŭ sur la marfundo, tra la ĉeno de manĝaĵoj, fine eniros en la homan korpon koncentrite kelkcentoble. Aparte fluoro eliĝanta de aluminirafinejo estas la plej danĝera. Ĝi difektas plantojn kaj animalojn per miliardono da unuo. Tiujn malpurigadojn nuntempe oni ne povas solvi teknike. La altegaj fumtuboj nur plivastigas malpurigitan areon.

En la orienta regiono de Tomakomai troviĝas kelkaj marĉejoj. Migrobirdoj tie ripozas kaj plimultiĝas. Laŭ la raporto de urboĉefo de Tomakomai en la tuta areo inklude Juuhucu, oni observis 218 specojn da birdoj. Juuhucu ja estas protekta zono por sovaĝaj animaloj. Ĉar post ne longe, tiu ĉi terzono estos detinita por tereno de kombinato. Post elsekigo de marĉejoj, eksterniĝos migrobirdoj kiuj perdis loĝejojn.

Konstruado de grandskalaj arbaroj

En orienta Hokkajdo, Arbarministrejo planas ĝisfundan ekspluatadon de arbaro. Por tio ili intencas konstruadi la grandskalan vojreton en la praarbaro. Tuta longeco ja atingos 7800 kilometrojn. Ĉefa vojo estas 7.5 metrojn larĝa, kaj eĉ branĉvojoj estas 5 metrojn larĝaj.

Pretekstante prosperon de ter- kaj arbarkuturo de koncernaj distriktoj, Arbarministrejo planas "raciigi" administradon de ŝtata arbaro. Nuntempe en Japanujo "raciigo" signifas malmultigon de laboristoj. Por tio maŝinigo de hakado kaj sarkakemiaĵo estas kondukita. Por la efikeca elhakado, oni forhakadas la tuton de arboj el la grandareo. Sed plantidoj kiuj estis samtempe plantitaj sur la grandareo faras deklivon disfalebla. Abunda uzado de sarkakemiaĵo konsekvence malpurigos la fontojn de riveroj. Oni diras, ke nuntempe kvanto de elhakado superas kvanton de kreskado en ŝtata arbaro.

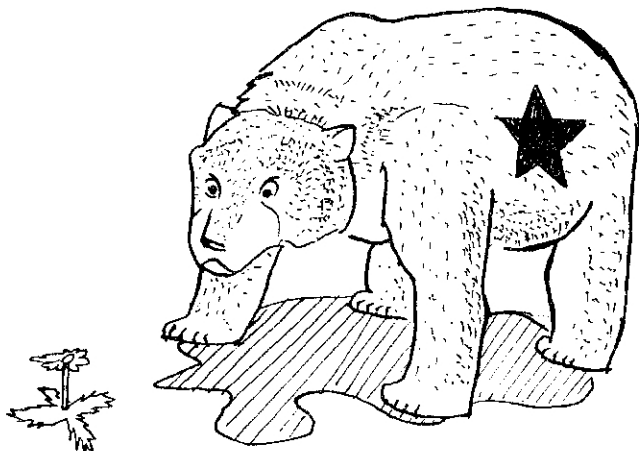
Krome Arbarministrejo planas en ses regionoj krom Hokkajdo la grandskalan ekspluatadon de arbaroj. Kiam mongajnisimo de kontraktistoj kuniĝis kun burokratismo,

naturdetruado terure furiozos. Arbarministrejo flatas ankau al la turisma kapitalo. Laŭ la plano ja sesdek milionoj ja turistoj estas atendataj en tiuj ĉi arbarzonojn. Komprenoble la plejmulto el ili trakuros per aŭtoj. Kiel influos al la arbaro la gaso el milionoj da aŭtoj, neniu prizorgas.

Profitante deziregon de loĝantoj, la registaro grandskale ekspluatadas la naturon. Ili demandas al la protestantoj, ĉu la loĝantoj preferas malriĉon aŭ maloportunon ol malpurigadon aŭ naturdetruadon? Sed tia demando mem estas trompa. Se la registaro vere staras sur la flanko de loĝantoj, la tria vojo devos esti eltrovebla. Nome, ekster malriĉo en riĉa naturo aŭ materia prospero en malpurigita medio. En tiu okazo, ni memoru, ke vera krimulo estas la sedependa konto de Arbarministrejo.

Riĉa naturo en Hokkajdo estas la lasta savo por japanoj difektitaj de malpurigado. Lastatempe en Honŝu kaj aliaj distriktoj, la loĝantoj ĉie protestas kontraŭ pli ol da ekspluatado. Elpelitaj entreprenoj celas nian insulon Hokkajdon kiel la lastan enlandan kolonion. Kiam malpurigado kaj naturdetruado okazis, ĉio estas tro malfrua.

En la 7a kaj 8a de aŭgusto, oni okazigis la 6-an kongreson de naturdefendaj grupoj en la tuta lando en Sapporo. La signifo estas tre grava, sed traktado de amaskomunikado estis generale pozitiva. En la batalo de kontraŭmalpurigado kaj naturdefendo, solidareco internacia estas tre grava, same kiel batalo por paco. Multa estos ŝanco, kie nia lingvo utilas.

第40回 北海道大会報告

7月24、25日、たいへん暑い中でHELの大会が行なわれました。場所は、札幌、「都市会館」で、39名の同志が道内・外より集いました。

受付は、午後3時より始まり、同時に連盟書籍部も店開きをしました。今年は、プログラムを少し変えて、第1日目の夜から大会を始めました。いつもなら interkona vesperc を行なうのですが、委員会がこれと並行して開かれるために、委員はかりがいつも損をしている、挨拶が重複する、等が理由です。

夕食の後、7時より大会が開始されました。議長団が選ばれるまで、りた藤が司会をひきうけさせられました。議長には、奈良、副議長には藤村西氏（共に札幌）が無事に選ばれました。ついで、連盟委員長、JEEを代表して東京の石丸哲也さんの挨拶、および各地方会の代表の挨拶と活動報告が行なわれました。I地方会の中でも創立まもない北見E協会と旭川東高校E会の報告は新鮮味もそそるものがありました。

その後、40回大会を記念して、HELへの功勞のあった方々へ、表彰状が委員長より手渡されました。表彰された方々は下記の通りです。（50音順）

相沢治雄、江口音吉、木村喜士治、菅原鉄雄
高橋要一、新田鳥男、平田岩雄、山賀勇、
吉田栄、渡部隆志。

昨年なくなった旭川の竹吉正広さんへ黙禱がされた後、古いエスペランティストである阪部氏（札幌）よりお話とうかがいました。東京E通信社の編集長である石丸氏の講演「"エスペラントの世界"について」（日本語）の後、屋田・相沢両氏によるユーカウのエスペラント訳の朗読があり、これで1日目は終了しました。

2日目は、大会協議会でした。まず沢谷氏(札幌)から連盟の活動報告があり、続いて議案の討議にはいりました。活発な論議はさしませんでした。結局、会費の値上げが承認され、役員の一部が改選されました。

会費(年額) 個人会員 2,000円、団体会員 1,500円

役員 副委員長に市川忠氏(函館)が、

札幌の役員が新たに、藤村忠明、

奈良隆泰、黒川恵美子、柴田昌子、また藤忠利に、

なお次期大会の開催地は、決まりませんでした。

協議会の後は、渡部隆志氏(厚真)が「初詣の北海道エスプラント運動について」、そして三ツ石清氏(名古屋)が「Kio estas Esperanto」と題して、それぞれエスプラントで、三ツ石氏は後半日本語で講演も行ないました。

記念撮影、昼食の後、Graja Kunvenoが幕をあげました。昨年を引き続いて朗読劇「Otelo」が、今年も、沢谷、柴田の両氏で、続いて今年の札幌E会初等講習会の講習生 留且雅幸氏と昨年の講習生 宮川美恵さんによる寸劇「Por ĉiu aĝo venas la tempo de pago」が小樽の山賀先生の協力を得て上演され、笑いをさそいました。奈良・星田両氏によるエスプラント版「たたき売り」の後、いた藤と、その所属している北海道合唱団の友人によるカルテットが数曲演奏をしました。

大会は3時に終わり、そのあと、おもに若い人達にはセンターへ、2次会(?)らしく集りにみました。

なお両日で、書籍の売り上げ総額は47,050円でした。これからのゼミ生一層御利用下さい。

(いた藤)

Malnovaj Tagoj

Watanabe - T.

Bonan tagon, karaĵ kongresanoj!

Mi estas tre ĝoja vin vidi hodiaŭ, kiel ano de HEL ankoraŭfoje, post 40 jaroj de foresto el Hokkaido, kvankam inter la ĉeestantoj troviĝas nur kelkaj interkonatuloj karmemoraj tiamaj nome s-roj Aizawa, Hattori, Yosida, Eguti kaj Kimura.

Tie ĉi vi bonvolu lasi min paroli malmulte pri la unuaj tagoj, kiam mi aliĝis al Esperanta movado en Hokkaido. Mi pasigis ĉ. 20 jarojn en Sapporo, inkluzive de knabaj tagoj, studentaj tagoj kaj oficistaj tagoj en Hokkaido-gubernia Oficejo. Eble estis en la jaro 1920-a, kiam mi estis studento, mi pensas, ke la Esp-propaganda karavano vizitis tiun ĉi urbon kaj Hokkaido-Universitaton. Mi tiam eksciis la ekziston de tia lingva movado gvidata de progresemaj studentoj. Tamen en tiu tempo mi ne estis multe ekscitita de la movado. Estis baldaŭ poste, ke la "Kurso de Internacia Lingvo Esperanto" de s-ro Kenzi Otsaka aperis en la gazeto, Kaizo (la Rekonstruo) kaj daŭris ĉ. unu jaron.

En la jaro 1925-a, mi transloĝiĝis al Tomakomai, kiel instruisto de tiea Artingeniara lernejo. Tamen, post tri jaroj, tute neatendite, mi eksuferis de malbonfunkcio de la koro. Mi devis kuŝi en malsanlito por semajnoj kaj monatoj. Kuracistoj ne garantiis mian fruan resaniĝon. Ek mi sentis min pli kaj pli maltrankvila. Mi ne deziris vivi senmove, vane atendente mortigon en lito. Sed tre felice mi ekrememoris pri la "Kurso de s-ro Otsaka". Tuj mi eltiris la ekzemplerojn, kaj komencis memlerni la lingvon. Intereso pri la lingvo kuraĝigis min multe. Kaj mi trovis, ke mi povas daŭrigi tiun ĉi taskon eĉ en malsanlito.

Estis mirinde, ke mia malbonfunkcia koro ekoulsis ĉiam-pli regule kaj ordinare. Ju pli profunden progresis la lernado, des pli facile ekbatis la koro! Kuŝante en lito tiamaniere mi tralegis ĉ. 20 ekzemplerojn da libroj en kaj pri Esperanto, enmanigeblaj en JEI en tiu tempo, en ĉ. duonjaro. Estas senbezone diri, ke, post nelonge, mi povis veni returne al mia laboro. Kaj mi decidis en mi mem daŭrigi studadon kaj disvastigon de nia lingvo ĝisfine. Kaj mi restas membro de JEI de post 1929.

Reveninte al la lernejo, mi tuj malformis la kurson, al kiu aniĝis 40 kelkaj studentoj. De tiam, ni okazigis la kurson ĉiujare en la komenco de lernojaro, dum mia restado en Tomakomai.

En 1931, mi vizitis Usonon, eksperimenti mian propran

studon pri hidraŭliko en la Universitato de Washington. Kiel honora membro de Seattle-a Esp-Societo, mi helpis al ĝi por la disvastiga programo tra K.J.R (radio-stacio), 15 minutojn ĉiu-vendrede. Kaj samtempe mi helpis arangi Esperantajn kursojn por Bahaanoj. Dank' al tio, mi poste intime konatigis kun F-ino Agnes Alexander, tiama komandantino de Bahaa Movado en la Oriento. De tiam la fraulino kelkafoje vizitis nian insulon kaj helpis al ni multe.

En aŭgusto, 1932, Hokkaido-filio de Omoto-movado invitis la unuan kongreson de E-istoj en Hokkaido al ĝia sidloko Yamabe, kien ni veturis kun F-ino Alexander. Tie jam estis s-roj Josef Major kaj Syogetu Inoue, senditaj de Omoto-Centro. Pli ol 40 aliĝintoj sufiĉe guis la unuan kunvenon de samideanoj el diversaj lokoj en nia insulo.

Ankaŭ en aŭgusto, 1933, s-ro Hisao Nakamura kaj siaj kolegoj preparis por ni la someran kunloĝadon en Jamabe por unu semajno. Mi partoprenis ĝin kune kun kvin lernantoj. Okaze de la kunloĝado, ni interkonsiligis prezenti la rezolucion pri neologismo al diversaj organizoj. Kaj poste la propono estis aprobita en Hokkaido-kongreso, Japana Kongreso kaj Universala Kongreso, sinsekve.

En aŭtuno de tiu jaro, ni povis okazigi la duan kongreson en Sapporo, kiun s-ro Okagaki kaj mi partoprenis kun dek studentoj. Ni veturis al Sapporo en ŝarĝaŭto, kovritaj per larĝa tendo kiel pakaĵoj en pluvego. Ĉio iris facile laŭ la programo. La rezolucio pri neologismo estis prezentita de s-ro Ĝin Hukuda kaj akceptita de ĉiuj kongresanoj unuanime. HEL estis rekonita kiel publika organizaĵo de ĉiuj esperantistoj en Hokkaido.

Fermante mian malriĉan raporton, vi bonvolu permesi min, karaj ĉeestantoj, malkaŝi unu privatan aferon. Inter la dek studentoj, kiuj partoprenis la duan kongreson estis unu knabo, nomata Tetuo Sugawara. Tiun tagon li trovis iun knabinon -- fervojistinon inter la kongresanoj. Kaj post kelkaj jaroj de tiam, Tetuo sin proponis al tiu tiama knabino Sizuko, en la mezo de la Ĉina Konflikto. Invitite de gesinjoroj Sugawara, mi kaj mia edzino revenis al Hokkaido en la lasta jaro, post 40-jara vagado tra diversaj lokoj.

Koran dankon, gesinjoroj!

エスペラント運動の想出

服 部 幸 雄 (札幌)

私がエスペラントに関係を持ちましたのは、昭和6年高知高等学校の入学した春でした。

当時エスペラントは、いろいろなものに使用されておりまして、薬の広告なんかもエスペラントで書かれたものもありました。花王石けん等も長いペラペラした紙に日本語とエスペラントで、Kaoo tualet—sapo estas farata de Nagaseとエスペラントで書かれてありました。その時大本教のエスペラント普及会(1926年設立)がエスペラントで世界各国に宣伝しており Internacia Oomoto という新聞を出していました。その伊藤栄蔵さんという方が全国の普及運動に活躍されていました。その方が高知高等学校でお出になり、我々が講習を受けて、その後町でエスペラントの普及の大会がありました。その時京都大学出の一人は okulisto、一人は婦人科のお医者さんで、盛大にエスペラントの会合をやつた事があります。学校での初歩講習の1週間後で僕に通訳をさせたのです。もつとも無理な話で、半分位しか通訳できず、伊藤さんに無理ですよと話したのですが . . . そういう事がありまして、そのあと高知高等学校の中でエスペラント部を作りまして続けました。

途中病気で1年休学したために卒業したのは昭和6年で、その春北大理学部(理学部)の地質学鉱物学科に入りました。もつとも北大では1926年に予科の田上政敏先生がエスペラント会を作られたのですが、私の入学時には一時中絶していたので、新たに田上政敏先生(予科の地質学)を会長に理学部の福原満洲雄講師(数学)を副会長にしてエスペラント部を作りました。(田上先生の地質学の教科書の扉には En la komenco Dio kreis ĉielon kaj teron!と書いてあつた。相沢、福原先生はエスペラントでいくつかの数学の論文を発表されました。

それから農学部の河野広道助手を顧問にして、私は幹事長として会をつづけたのです。

同時に町の方の札幌エスペラント会にも加わり、河野さん、私、相沢さん前田さん達で研究会をやつてました。ここでは小坂爲二、秋田雨雀のもの、ザンホフの Fundamento de Kreotomatio やフェルスマンの科学への

道（エスペラント）を輪読したりして続けたのですが、一方学部内では農学部の人もかなりおつたのですが、中 我々の会と別にエスペラントの研究会として、マルクスエンゲルスその他のものがエスペラントで書かれているものを使つていたため昭和7年春に検挙されてその年の秋晩く帰つて来た時は身体中ムチのあざだらけでした。警察で拷問されたのです。その昭和7年の夏に山部でエスペラント大会（第1回北海道エスペラント大会——相沢——）があり、私も行きました。（註；世話役中村久雄、元北大エスペラント会員）皆さん大勢来られましたが、エスペラントで今日皆さんが話しているような事はありませんでした。むしろ日本語でしゃべつて、エスペラントはどんなものかという宣伝でした。しかし大会はなごやかで一晩泊つて来ました。その後には又手入れがありました。警察ではエスペラントは危険な言語に思われたのです。

秋にハンガリーからマヨルというエスペランチストが来て（マヨル ヨセフ・マヨル、ハンガリーの有名のエスペランチストで第1回大会にも出席していた。——相沢——）町の会合の時、話したりしたが、その直後、私が町を案内して歩いたら特高がつけていたのです。私は全然知らなかつたが、あとで理学部の鈴木 先生に言われてびっくりしました。鈴木先生はそう思わないけれど、尾崎学生課長は僕を赤だと思つてゐるとの事。他の先生に迷惑が掛つてもいけないし解散した方がいいよ、という事でした。それで昭和8年/2月と思ひますが、私は責任者として調印して解散し、北大の運動は中止になりました。マヨルを案内したのは純粋にエスペランチストとしてつき合つてハンガリーの色々な話を教えてくれました。今だにその時習つた歌の一節を覚えています。（Tra la stratoj の一節を歌う。）

その外にもハンガリーの歌をエス訳したのを歌つてくれたのを覚えています。

それから昭和9年に卒業して満洲に行つて関東軍特務部の国防資源調査に従事、その秋、それが終つてから満洲国政府実業部に勤務しました。当時新京（今の長春）に高等女学校があつて、そこでエスペラント会をやつていたので私も参加したのですが、昭和10年の春だんだんきびしくなつて、憲兵の取調べがきびしくて、これはあぶないという事で、私はそれを機会にやめました。その時私は満洲国政府に入つておりました、その時の上役が臨時産業調査局の総務課長で、今自民党副総裁の植名悦三郎さんです。あの人

はエスペラントはやらす、英国で統制経済の勉強して帰つて来たばかりでした。そのころからエスペラントは出来なくなり、その後昭和//年2.26事件があり、北一輝の国家改造論（エスペラントを国語にしようという案が書いてある——相沢——）、私も一寸読んだことがあります、あれを持つてゐる者は皆家宅捜査されましたが、エスペラントの会合も同様に危険視されました。

ここに資料を持つていますので皆さんに回覧しますが、この二つの立型の切手はエスペラントで書いた世界最初の切手です。1926年レニングラードで国際会議があつて最初に出たロシアの切手です。その中央にS A Tの文字が入つてゐます。S A Tはご存知の通り Sennacieca Asocio Tutmonda です。下には8回の Internacia Proletaria それから6回の Esperanto Kongreso の文字が入つてゐる。Esperanto Kongreso なるものが国際的なプロレタリアの会合で又無国家の全世界的団体なんて解されるような文字があるためにエスペラントは一部から誤解されたのです。あの当時はドロボーが懐中電燈を持つてゐる。それじや懐中電燈を持つてゐる者はドロボーなりとの論法で皆やられた。回覧します。ずつと回覧して下さい。その下には1927年のザメンホフの像の入つた27回のエスペラント大会の切手です。

北大の農学部で卒論をエスペラントで書いたが、先生は意味がわからずパスさせた事があつたのですが、僕の担当の古生物学層位学の長尾巧博士は英、独、仏で書くのならいいけれども卒業論文をエスペラントで書く事はやめてくれと言われました。それで私は勿論日本語で書きました。こういう無責任なエスペラントに関するその当時の想出です。どうも失礼いたしました。

（拍手）

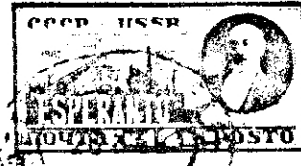
POŝTMARKOJ DE ESPERANTO

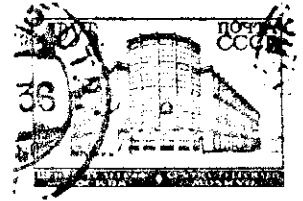
1

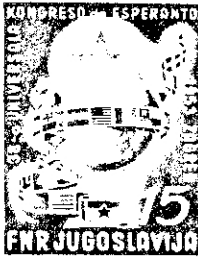
2

3

4

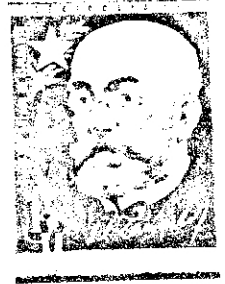
5

6

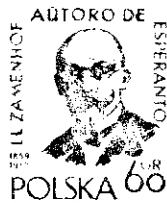
7

8

9

10

11

12

1	1926	Rusujo	VI Esperanta Kongreso, Leningrad.
2	.	.	.
3	1927	.	Esperanto 40周年 (ザメンホフを描く1片切手)
4	1929	.	モスクー電信局創立100年、下部 Esperanto
5	1953	Jugoslavujo	オ38回 世界大会 Zagreb.
6	1954	Austrujo	Esperanto運動 40年記念.
7	.	.	.
8	1957	Hungarujo	ザメンホフ死亡 40年記念.
9	.	.	.
10	1959	Polujo	ザメンホフ生誕 100年記念.
11	.	.	.
12	1960	Brazilo	.

山 賀 勇 (小樽)

昭和5年青森へ来て5年程過ごした間に、病院内や市内の同志と Marta を読んで、戦争にやぶれ子供をかかえた一人の未亡人が、だんだん追いつめられて行くみじめな物語に胸のつまる思いをしたことを今も忘れない。当時は全くよその国の小説として単に同情したにすぎなかつたのが、やがてそれが現実となつてまのあたりに見ることとなつた時はまんとうに慄然とした。

又 J. Baghy の *Printempo en la Aŭtuno* (小春日和) も大変面白く読みつけ翻訳を思い立つたが、その表現が難しく大詩人 Baghy に圧倒されて遂に今もつて果せない。

昭和10年北大眼科で研究生活に入り、しばらくエスペラントとも遠ざかつたが、翌11年夏、札幌で日本大会が開かれたのに参加し、各地から参集の *Esp—istoj* を知る機会に恵まれた。岡本好次、三宅史平をはじめ九州から日本のザメンホフ野原休一の顔も見えた。当時東大医学部学生であつた高部益男君も参加していたが、後に厚生省に入りジュネーブのWHOの日本代表となり、先年同地を訪ねた時には大変お世話になつた。

この大会の委員長は高瀬正栄先生で、北大の真崎健夫教授も参加されたが主役はまだ若かつた相沢、木村の両君で見事にやつてのけた。私はこの時8ミリをまわしたが、後になると誠によい記念となり、今も時々映写される。

翌年私は滝川に去り4年程して小樽に移つて開業したが、だんだん戦争に入り込んでわずかにROを続けたにすぎなくなつた。戦後になつて小樽で以前から熱心であつた藤川哲蔵、脇坂圭治、江口音吉の3君が訪ねて来て運動を再開したいとのことで賛成し、22年春にいち早く名りを上げたところ、当時まだ終戦後の混乱期で万事不自由な時代であつたが、それ故にかえつて多くの人の関心を呼び、春秋2回の講習会に40名程も集まり、みんな大いに張切つて続けた。ザメンホフ祭もこの年から再開し、デパートでの展覧会も数回開き、世界児童絵画交換も行ない、市内の学校へ回展覧会もやつた。しかし多くの集まつて来た人々もやがていつしか去つて行つたが、中に高橋達治君、住山やす子さん(後高橋夫人)、又山本昭二郎君など熱心な同志が生れた。山本君は耳が不自由な身にも拘らず、折からとう写印刷の技術をも修得して、昭和25年から美しい表紙の *Leontodo* を発行し始めた。これ

が大変評判を呼んで地方誌の賞を受けたり、小坂彌二先生の「国際語近世史」「初期の世界語」の印刷依頼を受けてこれを発行したり大いに活躍した。その後 Leontodo は小樽を離れて北海道連盟の機関誌に発展し、今なおはじめのままの名前を残している。

やがて札幌をはじめ室蘭、函館、由仁などで夫々運動を再開して H E L も毎年大会を各地で開き / 9 6 8 年 (昭 4 3 年) 再び全国大会を札幌で開くことになつて、アカンヤホテルを会場に皆さんの協力で成功裡に賞を果した。この時は H E L 会長であつた私が大会委員長をつとめるめぐり合せとなつて面目をほどこした。

小樽へ戦後はじめて海外から訪れたのは / 9 5 5 年 (昭 3 0 年) クリスマスの前夜に英国貨物船にのつてやつて来たロンドンの S—ino M. Worcester (ウースター夫人) であつた。当時すでに 6 0 才、よくしゃべり歌い夜おそくまで歓談した。その W さんは 4 度も小樽を訪ねている。その後はコペンハーゲンの Ib Schleicher 氏が大本の梅田善美氏と同道で一泊。或いはユーゴの Tibor Sekelj 氏、グアテマラから H. Lataur、/ 9 6 5 年東京の世界大会の前後には U E A の K K K G. Pompilio 氏 東海林信行氏同道、スウェーデンの O. Olsson 氏、ドイツの ingeniero H. Neumann、北米の Ledeen 夫妻等相次いで訪れ、最近ではポーランドの学生 f—ino Alicja Michiehicz、同じくポーランドの技師 Laski 兄弟、又ドイツの医師 D. Kleemam 夫妻 (夫人は飯島よしえさん) 等を迎えた。

私は東京世界大会の翌年 / 9 6 6 年ブダペストの大会に出席するためはじめてヨーロッパに赴いた。ブダペストでは勿論のことコペンハーゲン、アムステルダム、ベルリン、フランクフルト各地で ESP のお世話になり、帰つて「ヨーロッパは一つ」の一文を草した。4 年後メキシコ、ブラジルを旅行し更に北米でもニューヨーク、ワシントン、ロスアンゼルス、ハワイの各地でこれまた Esperanto estas la plej valora の感を深くした。次で再度のヨーロッパ旅行でも各地で旧知に会い、殊にスペインバルセロナでは思いの外世話になり、更に昨年秋南フランスコート・ダジュールを廻つた時も最後のマルセイユで ESP なら ではかなえられぬ年来の願いを果すことが出来た。健康に恵まれたらまた出かけて ESP の友情を深めたいと思つている。

エスプラントの 山賀さんら三氏

山賀 勇さん

松木 光治さん

田口 嘉蔵さん

「夢じゃないかと、致縮していき」と語るのは田口さん。昭和七年に、三越の小樽出張所長として小樽入りして以来、四十年以上にわたって郷土小樽の写真を撮り続けた。戦後、写真専門店へ移ってからは熱が上がる一方。「手あたり次第に、なんでも写しました」。この成果を六年前に「小樽変遷記写真展」にまとめ、反響を呼んだ。無難のいまま、ヒマを見つけては外へ出る。老カメラマンの言には「最近の写真は、芸術味がない」と評も。小樽カメラクラブの顧問もより市文化審写真部門委員長。

松木さんは「タコ」のニッポン

小樽市

教育文化功労者決まる

文化、芸術、教育、スポーツなどの分野で功績のあった人に贈られる年度の「小樽市教育文化功労者」が二十五日決まった。表彰されるのは小樽市花園一、道真真協会小樽支部顧問、田口嘉蔵さん(左)、船三、市文化財審議委員、松木光治さん(左)、田口、小樽エスプラント協会展長、山賀勇さん(右)の三人。四十五年以來、七回目を迎えた功労者はこれで十八人になった。表彰式は来月二日午前十時から市役所で行われる。

「ムを持つ植物先生、大正十一年以來教育畑、小樽朝陽高を退職後は、私塾昭和高で生物を担当している。郷土の植物分布の権威。昨年「北方植物生態図鑑」を共著で出版したほか、三十五年には市教委の依頼で、先のための参事會「郷土の植物」も出した。いま力を注いでいるのは、市

博物館にある道南植物の香庫「山本コレクション」の分類と整備。一年内にメドをつけます」と張り切っている。小樽へきてからすでに教員生活三十四年。「よく行っても教員に会います」といながら、真冬でもバイクで研究に奔走元氣。日本生物教育会北海道支部理事、道生物教育会理事。山賀さんは、眼科医のかたわら国際語エスプラントの普及にひとめてきた。エスプラントとの出会いは、新潟大学の学生時代。昭和十六年に小樽で開院したが、「戦

時中は敵性種とされたため、自分一人を本を読む程度でした」といふ。二十二年にエスプラント開講座を開講。以來、自宅を会場に講師として指導してきた。「受講者が最終直後は三十人を超えましたが、いまは数人止まりとちも残念です。二十五年は希望に先着させて、四十九年からこの会長。語学コンテストや文化講演会など企画してきた。「一度は辞退したいが、奨励賞のつもりでいたが、ことごとく話している。

第二期成人学校の受講生を募集

カノノ 健志

札幌市教委は、十三日午後五時から向市中央区南三西七、創成小学校体育館で五十二年第二期成人学校の受講生を受け付ける。

第二期成人学校は二十日から十二月二日まで午後六時一四八時に創成小学校で開く。内容は三十一科目、募集人員は千二百八十五人。

今回新しく登壇するのは「奇術入門」「新語の創作」「器楽入門」「エスプラント入門」の四科目。

木村氏の前からのほたりをわけて、エスプラントが市の成人学校にとりいられました。テキストは「ウエー」を用い、講師には木村氏があたり、11月30日の幹業式には4名の女性が残りました。現在は、センターにて毎週水曜大島著「新巨講座Ⅱ」を用いて学習をつづけています。市では、来年も引き続きエスプラントの講座とこい入れてゆく意向だそう。

北海道大会の追憶

江口音吉(小樽)

40回つづけて北海道大会に参加した相沢氏や他の人は表彰されるべきと
考えていた。ところが私にも永年やつていたというだけで10人の内に入れて
いただいたことは感謝にたえません、あの席上思いついて二、三の事をし
やべらせていただきましたが、帰宅してのち思い出す事が多かつた。

第3回大会が小樽で開かれた時から私は参加している。翌年第4回が帯広
市公会堂で開かれた。ここには原田一馬という熱心な同志がいて活躍してい
たのだつた。私は昭和16、17年満洲に召集されたので大会には出られな
かつた。この後戦争もたけなわとなり18、19、20年は大会が無かつた
のである。

思い出すのは昭和21年9月第11回大会が豊平定鉄集会所で開かれた事
である。みな生きていてよかつたという気持と前途への不安もあつた。この
時、相沢氏の息子さんが受付をやつてくれた。トマトを出されたのも食糧難
の時代であつたから記憶している。

さて22回大会(昭和33年)には京都の中原 司氏が参加した。早くから
ヨーロッパエスベラント旅行をした人である。前年私は京都のカニヤ書店に
この人を訪ねたことがある。30回大会には学会の三宅史平氏が来た。なお
大会が秋おそく文化の日に関いたこともあつた。

小樽のこと。東京よりもどつた福田仁一氏が活躍したのは昭和9、10年
の頃だ。札幌エス会の太丸マツさんと結婚、戦時中満洲にあり引揚て来て東
京に居たと聞いたが消息は絶えている。あの頃は例会も会場難であちこちと
回つて歩いた。税関の 野氏が会話レコードを聞かせるというので蓄音器を
乳母車に積んで来たこともある。戦前からの小樽で故人となつた人は実に多
い。島崎、大塚、逸見、外山、伏見、スミルニツキー、岡崎、藤川、脇坂氏
等々。札幌に行きその後東京在住の坂下氏は世界大会の時、上野文化会館で
会つて間もなく逝くなつた。今は札幌に居る高橋要一君が健在だ。

今回の大会参加者で渡部隆志先生外みな元気をことはたまらなくうれしい。
今後一層自重して健康に生きてエスベラントへの道を歩みたいと思う。

Raporto de Tomakomai Esp.-Societo

Ni havas honoron kaj samtempe bedaŭron raporti, ke en nia urbo okazis preskaŭ nenio nova rilate al nia afero post la pasintjara kongreso, krom la vizito de Fratoj Ĥaski en septembro '75. Ni akompanis ilin al Noboribecu, kie la urso ĝardeno tre interesis ilin. Ankaŭ la elementan lernejon Ĥakakusa en Tomakomai ili vizitis kaj parolis en klasĉambro. Tio multe interesis la geknabojn, el kiuj dek knabinoj formis Esp.-an Klubon en aprilo '76. Ili nun lernas nian lingvon iom post iom sub la gvido de S-ro Nagaoka.

Pro la artikolo sur la tagjurnalo Hokkajdo-Ŝimbun (pri la leterperado de S-ro Hoŝida inter la patro en Vjetnamio kaj filo rifuĝinte), aperis du lernontoj en Sapporo kaj Tooma, naskiĝis geknaba grupo en la elementa lernejo en Jakumo.

Daŭras kunsidoj tri fojojn ĉiumonate en la Civitana Domo (Koominkan) de Tomakomai kun malmultaj ĉeestantoj.

Saluto de reprezentanto de JEI

Karaj gesamideanoj en Hokkajdo. IŜIMARU Tecuja

Mi tre ĝojas havi la okazon saluti al vi ĉe la 40-a kongreso de Hokkajdo-anoj reprezentante JEI. Ĉi-jaro estas 50-jara jubileo de jura personigo de JEI.

Dank' al multaj membroj de JEI kaj multaj esperantistoj en nia lando, tiom longe ĉi movis daurigi sian agon au energie au fortike, kaj fariĝis la centro de movado en japanio.

Estas tute bedaŭrinde ke ni nun ne havas unuigitan organizon, sed lastatempe sub la iniciato de junaj esperantistoj grandiĝas la kunlaboro inter grupoj. En venonta printempo, ni nun planas, ni havu tutlandan samtempan kurson.

Ni kune laboru kaj kune prosperigu nian esperantan movadon!

北見エスペラント協会活動報告

ワーシク夫妻が5月に北見に来られるので、その歓迎会を持とうと北見在住のエスペランティスト(池本、津村氏)及び元エスペランティストの大島の3人が連絡し合つてお待ちしていましたが、夫君がお疲れのため来られませんでした。しかし、その心は届いたというべきか、この7月、ノカ月の準備期間の後正式に北見エスペラント協会(K E A)が再建されました。再建されたというのは、ノ962年ノ2月に初めて北見エスペラント協会(K E S)が伊藤静致氏らの手で設立され、ノ年間ぐらい運営を続けていましたが、その後伊藤氏が東京へ転出されたので、とぎれていたからです。(現会員の津村氏は当時の会員でもありました。)この間の事情については伊藤氏らの発行しているオホーツク文化第38号(ノ975, 9 オホーツク文化の会)にくわしくのつています。

その後、今年8月中旬、伊藤氏が一時帰北されていることを知り、津村、池本氏と私が伊藤氏にお会いし、当時のことを話したり、我々の会の状況を説明しをりして話に花が咲きました。

北見エスペラント協会(K E A)としては、今の所、毎週月曜日の例会が中心ですが、榊原氏はノ時間もかかる遠路を卯原内(網走)からバイクで通つてこられ、皆を感心させています。今後は網走協会の設立、オホーツク圏、道東方面の会員の開拓など、地道に活動を続けていき、池本氏の意志を受け継いでいきたいと思つています。皆様のご協力をお願いいたします。また、皆様のご来訪を歓迎いたします。(大島)

会の組織は (・印 部長)

指導者養成部	池本 [・] 、永田
国際部	津村 [・] 、坂下、天野
国内部	大島 [・] 、東
監査	榊原
書記	津村
会計	東

会長は小使いになるつもりで私、大島がお引き受けしました。

道東北初のエスペラント協発足

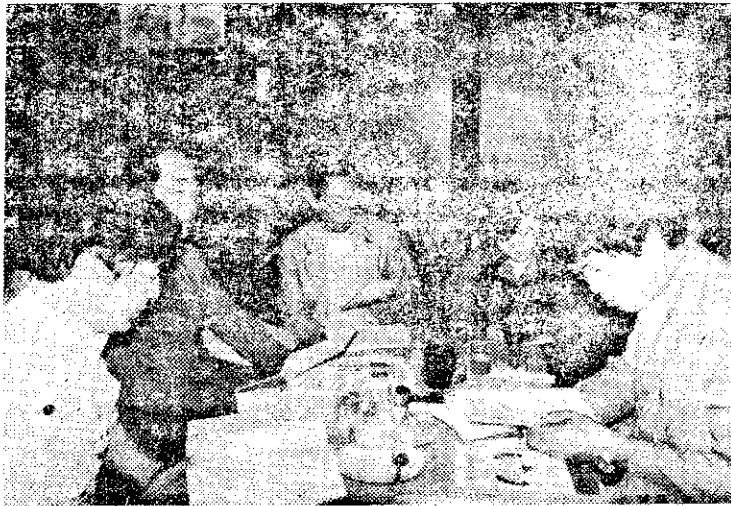
北見

【北見】世界の共通語として親しまれているエスペラント語を学習するグループがこのほど発足した。ゆくゆくは又通などで国際親善を深めようと張り切っている。

このグループは北見エスペラント協会(会長・大島俊之北見工大助教授、現任、教師、工大生、Oしなど会員は九人、初めてエスペラント語に接する会員がほとんど。

発足と同時に、北海道エスペラント連盟に加盟したが、道東北では北見が第一号、という。

エスペラント語のグループは、

十三年ほど前に誕生したことがあるが、リーダーが東京へ転出したため一年足らずで自然消滅してしまっただ。たまたま、当協の会員と交流のあった世界エスペラント協会(オランダ)で働いている赤田昭子さん(札幌出身)が帰国するのを機会に、市内のエスペラントクラブが集まり、再びグループ結成の話が持ち上がった。

このため、大島助教授が言葉を取って、このほど、再発足にこぎつけた。指導者養成部、国際部、国内部を設け、例会は毎週一回午後七時から市内の喫茶店で、また、初等文法を中心に講習の段階だが、テキストは、ハンガリーで出版された全文エスペラント語と、ながなが本格的。

大島会長(右)の指導でエスペラント語に取り組む会員

エダヤのサメンフォフが一八八七年に考案したエダは、文法も平易に工夫されており、今では英語より分布範囲が広い、と言われている。会員がエ語に興味を持った動機はさまざまだが、「エ語を通じ平和について考え、北見にエスペラントの根をはやしなう」と、張り切っている。

Ĉu vi jam aĉetis?
 Naskitaj sur la ruino — Okinavo — 宮本正男原作小説 ¥ 950
 Matenruĝo 岡-太原作小説 ¥ 1,500
 北海道 札幌市豊平区平岸1-8 伊波ビセウ内
 北海道スパウト連盟書籍部 〒062 振替 小樽 8267
 (Libroservo de HEL)

komedio

POR ĈIU AGO VENAS LA TEMPO DE PAGO

Verkis Ferenc SZILAGYI
rearanĝis MALSERI Ozulo

En urbo vivis sinjoro. Tiu sinjoro tre amis fraŭlinon.

Sinjoro---Fraŭlino, vi estas tre bela. Vi estas bona kaj simpatia, riĉa kaj eleganta! Mi amas vin, fraŭlino!

Ŝi havis nur solan malbonon, ŝi ne povis paroli. Ŝi ne povis paroli, ĉar ŝi estis muta. (La fraŭlino montras al rigardantoj paperon, sur kiu ŝi skribis Ankaŭ mi vin amas, sinjoro.)

S-----Mi tre amas vin, fraŭlino. Vi estas mia suno! Mi petas al vi la manon. Ni geedziĝu!

##

(Ili iras al la pastro, kaj ili estis edzo kaj edzino.)

##

S-----Mi tre amas vin, kara edzinjo....sed....mi estas tre malgaja, mi estas trista, ĉar vi ne povas paroli kun mi.

(Li prenas ĵurnalon kaj komencas legi ĝin, kaj la fragmentojn li voĉlegas murmure.)

Ĉu la mondo ŝanĝiĝis dum ni ĝuis la miellunan vojeĝon?

Hm, hm, la manĝintoj de nigraj arakidoj Lokidaj finfine arrestitaj.

#

"Okazis la 40a Kongreso de Edz-perantistoj en Hokkajdo. Prelego de s-ro Triŝtonoj, kio estas Edz-perantismo, profunde impresis ĉiujn ĉeestantojn!"

"Hodiaŭa vetero: facila vento. Posttagmeze pluvetos, vespere fulmotondras."

#

"Nova kuracisto kun admirinda tekniko...En la urbo estas nova kuracisto. Li povas kuraci la plej grandajn malsanojn, ĉu kanceron ĉu stomakdoloron...La kuracisto nomiĝas d-ro Yamaga, aĝo "miraĝo", Esperantisto! Ho, dio! Mi trovas! Estas tio, kion mi serĉas kaj devas fari! Mi devas tuj kuri al la doktoro! (Li vizitas la kuraciston kun sia edzino.)

S-----Doktoro, mi havas edzinon, kiu ne povas paroli, ŝi estas muta. Ĉu vi povas kuraci ŝin?

Doktoro--Jes, mi operacios vian edzinon, kaj ŝi parolos.

S-----Mi estas tre feliĉa, doktoro!

D-----Mi tuj operacios vian edzinon. Atendu momenton.

(La doktoro operacias la edzinon.)

D-----Kiam vi atingos la hejmon, vi forprenu la bandaĝon de via edzino. Ŝi parolos.

S-----Koran dankon, doktoro. Vi estas mirinda kuracisto. Vi estas dio!

(Ili iras hejmen. La edzo forprenas la bandaĝon de la edzino.)

Edzino---Kara mia edzo! Mi estas tre ĝoja. Kara edzo, mi vin amas. Mi jam ne estas muta. Mi povas paroli. Kiam mi estis muta, kiel mi deziris paroli kun vi! Mi parolas kaj parolas.

Kara mia, jam estas somero. Ni iru al la maro por naĝi.

Por naĝi mi devas aceti novan banveston. Kia banvesto konvenas al mi kara? Ĉu ruĝa aŭ flava? Ĉu Bikini-stila? Kiu plaĉas al vi? Sur la marbordo estas multaj homoj. Oni rigard-

os min. Oni certe rimarkos,kiel mi estas bela,bonstatura!
Ankaŭ nova banĉapo ne povas manki. Kara mia! Aĉetu por mi nov-
an banĉapon,ĉar mi havas nur malnovan,kiu taŭgas al maljunulino.
Mi estas juna. Kara aĉetu por mi novajn banveston kaj banĉapon!
S-----Jes, jes, mi ilin aĉetos por vi.

E-----Koran Daankon,kara mia! Mi estas tre feliĉa,ĉar vi estas
ĉiam bonkora al mi. Mi amas vin,kara!

(Tiel venas la melankolia parto de la historio. La edzino
parolis,parolis dum la tuta nokto.)

Kara mia,hieraŭ sinjorino Trompa,la najbara,diris al mi fan-
farone;"Sinjorino Muta,mia kara edzo tre amas min,ĉar li aĉe-
tis por mi novan ringon,kiu havas grandan diamanton,ho,ho,
ho,,Sinjorino Muta,ĝi kostis eĉ milionon da arakidoj da enoj,
ho,ho,ho!" Kara,ŝi ofendis min. Ŝi estas stulta,ĉar ŝi mezur-
as amon de sia edzo per mono aŭ diamanto. Mi ne ŝatas ŝin.
Ŝi estas banala kaj vulgala. Kara mia,min ĉagrenas ŝia dir-
aĉo! Kara,aĉetu por mi ringon kun granda diamanto. Vi pro-
mesis al mi,ke vi aĉetos por mi ŝion,kion mi deziras! Kara,
ĉu vi vere amas min? Kiam ni geedziĝis,vi ja diris,ke ni
partoprenu la Universalan Kongreson. Ni iru al Atene. Kara,
ni vojaĝu tra la tuta mondo. Vi diris,ke ni povas vojaĝi je
malmulta kosto,ĉar ni povas utiligi Pasportan Servon de Tut-
monda Esperantista Junulara Organizo,TEJO,ĉu? Kara,ni iru
al la Universala Kongreso. Mi sopiras al la mondkongreso.
Mi volas manĝi bongustaĵojn en la tuta mondo.

(La malfeliĉa edzo ne povis labori,li ne povis dormi,ĉar la
edzino parolis dum la tuta tago kaj dum la nokto. La edzo
iris denove al la kuracisto.)

S-----Doktoro,mi estas tre malfeliĉa! Vi malfeliĉigis min.
Mia edzino parolas dum la tago kaj dum la nokto,mi ne povas
manĝi,labori,dormi. Mi petas vin,doktoro,faru novan operac-
cion,ke mia edzino denove estu muta. Doktoro,mi petas vin,
mutigu mian edzinon. Mi petegas vin. Doktoro,mi estas mal-
feliĉega. Mi mortos....

D-----Ne,vere mi ne povas mutigi vian edzinon,sed mi povas fari
operacion sur vi. Vi ne aŭdos,vi estos surda. Mi surdigos
vin. Ĉu bone?

S-----Tre bone.

(La kuracisto operacias lin.)

#

E-----Kara mia,kien vi iris. Mi vin serĉis. Kara, ni iru por
fari aĉeton.

(La edzo montras al la rigardantoj paperon«Mi estas feliĉa,
ĉar mi ne aŭdas la edzinon.»)

第63回日本エスペラント大会参加記

相 沢 治 雄(札幌)

8月/9日5/4便日航機で札幌を立つ。当日は東京の娘の所に一泊し、20日多治見に向う。多治見には、かねて親交のある生田氏が住んでおられる。実は本年度名古屋の大会(実は瀬戸市定光寺町)に参加しようと思つたのは、40年前名古屋の大会に参加したことがあり、次の第24回の日本大会を札幌に誘致するための *parolado* をしたことがあつて、名古屋附近のエスペランティストには知人が多い事、その後永い間日本大会にあまり参加した事がないのに、亀岡の大会(昭々8年)に参加した時、昔名古屋の大会に行つた時の事を憶えている人が何人もいてびっくりした事、それから前号で記した渥美樟雄氏が各務原市に住んでおられたので、しばらくぶりにお会いしたいと思つた事(ところが渥美さんは6月20日昇天された。N-ro 59 参照)等色々あるが、エスペラントについての仕事を持たないで大会に参加したかつた事もある。そんな事で今回の大会にはHBLの挨拶をする位で、何等の議題も役割もなしに気楽に出席できたわけである。

20日の夜は、戦前からの古いエスペランティストで、亀岡の大会以来親しくしていただいている多治見市の生田氏のお世話となり、次の日本大会第一日はGiceto 9時開始、10時から学会総会がある。学会の総会もききたいという事で早く出掛ける。会場のある定光寺は多治見より二つ名古屋寄りの無人駅である。名は忘れたが大きな川があつて、その橋を渡つた所で *filatelisto* の前川君に出会つた。Leontodo N-ro 58号のスタンプはほとんどこの人からもらつたものである。次の日会議のひまに会場のロビーで何百枚という *Esperanto* の切手を見せてもらつた。*Esperanto* に関する切手がこんなに沢山あるとは全く知らなかつた。

さて会場は駅から更に10数分バスで行かなければならない山の中であるが立派な建物である。宿泊の部屋は大小とりまぜて60いくつあり、会議室も10室位で、国際会議も出来る所である。ロビーで磯部さん、生田さん、松葉先生に韓国の同志チェ・ボンギユル氏に紹介されたりしてしばらくバビつて、時間が来て学会総会会場に入る。

学会総会 石黒常務議長となり、終身会員の会費の件等審議したあと、武田総務部長、財政部長外各専門部長から関係各部の説明があり、その都度

進藤静太郎さんが質問に立つ。往年の美青年も大分年はとつたが、意気はますます盛んである。口からつばを飛ばしながら多々増々弁する。Bona icigen nakarazarubekarazulo (一言居士)である。

最後に福田正男さんが、La Revuo Orientaの発行について説明があつた。R.Oの創刊号から1936年までの50年間の抜萃である。これが売れたら、次の1937年からの分を作りたので必ず買つてほしいとの事であつた。(定価1,500円)

13時から開会式、例の通りLa Esperoの合唱、初めはよかつたが、だんだんおそくなり、三石老人、いや元青年の言うとおりでtunebra kantoのようになつてしまつた。これに因る事で、La Esperoはもう少し早く、元気よく歌うようにしてほしいものだ。

議長団として三浦氏、中村氏その他が指名された。それから知事や市長代理その他の名士からの祝辞あり、つづいて、東北、北陸、関西、九州、東海の各Ligoの祝辞があつたが、北海道は呼び出さないで、あとありませんかという事になつた。私はjuna fraŭlino だけしか挨拶させないのかと思つていたら、横にいた児玉君がつつくりで演壇に出てR.E.Lの挨拶をした。何かの手違いでお呼びがなかつたのである。

それから小坂賞を三宅史平氏(欠席、かわりに小西学さんが受け取つた。)に贈呈したりで開会式は終つた。

14時からlaborkunsido、議題は二つあり、一つは進藤氏提案のOrganizado de Pacifikaj Esp-Kongresoj、もう一つは来年度大会の開催地決定である。

太平洋会議の件はもみにもんだが、何もきまらず来年度大会まで資料をまとめようという事であつた。これに時間を取られ次回大会開催地の件は翌日でもちこしとなる。

15時からこの会場で阿部正夫氏の「アラビヤと日本」、津久井英磨氏の「エスペラントの世界」(日本語)があつた。丁度この時、中村さんが私が呼びに来て別室でエスペラント講習会と新聞広告で各地方の人に集まつてもらいたいとの事で別室に行つた。

前から問題になつていた新聞広告だが、関西方面では反対が多いとの事でどうするかと言う事であつたが、北海道では別に反対の声は聞かなかつた。むしろ広告の出るのを待つているようだとの個人的な意見としてのべておいた。この

件は前向きに検討しようという事で終り。

この日夕方 Komuna Bankedo あり。その席上で学会会員50年以上の人30年以上の人の Honorigo があり、私は30年以上の表彰状をもらった(別項参照)

夜は来年 UK を開催するアイスランドの実写映画エスベラントの解説のものが発表された。海中火山の爆発とか熔岩の流れとか、ものすごい場面の連続であつた。説明のエスベラントもはつきりした発音でわかりよかつた。

それから三三五五ビールをのみながらバビつて一時頃寝ついでようである。第2日目 朝早く起きて定光寺を見に行く。定光寺見物記は省略する。

9.00 から fakkunsido の2回目 で 函 連 大 学 と エ ス ベ ラ ン ト の 部 が あ つ た の で、これは北海道大会の決議から出ている事なので出席した。10人位集まつたが、昨年金沢の大会にこの件を提出した児玉君、伊藤栄蔵さんも出席した。今早急にどうするということも出来ない問題なので、教育の場におけるエスベラントの普及がどうなっているかを調査して来年も又協議しようという事になつた。

12時 fotado あり、13時から第2回 laborkunsido となる。昨日の続きで次回大会開催地の決定なのだが、今回は招待市なしで、後日発表となつた。当然東京になるはずである。

14時から閉会式となる。14~5の fakkunsido の報告。forumo の報告につづいて Infana Kongreseto の報告があつた。2~30人の子供達が集まつてエスベラントの歌を歌つたりした。これで有意義だつた大会も終り、すぐ Post Kongreso に出掛ける。

Postkongreso 大型バスで妻籠(Magome)に向う。バスの中では有名な Hajkisto の山田天風さんがエスベラントで附近の地質学の説明をする。KENOZOIKO (新生代)とか PALEOZOIKO (古生代)とかむづかしい話がつづく。私のとなりの席は S-ro Schmid Wilhelm である。この人とは亀岡でも Hamburgo でも会つてゐるが、仲々冗談を言う人だということがこの時ハつきり解つた。山田さんが Antaŭ 26 milionoj da jaroj と説明すると、私に「それは明治かね? 大正かね?」ときくのだ。又山田さんが何百万年前というと「ザメンホフ以前だね」と私に言うのだ。初めは私もうつかりして真面目に考えてしまつた。やがて瑞浪(ミズナミ)という所に着き化石博物館を見たり、そこにあるデスモステイルスの化石を見たり

して夕方妻籠(マゴメ)で三班に分れて民宿に泊る。私の泊つた宿は「つたむらや」家で大変古い宿屋であつた。大島義夫さん、栗栖継さん、上山正夫さん達と一緒にたつたので夜中まで色々話はつきなかつた。

次の日は妻籠の町を皆で見物した。この妻籠は木曾路にあつて、島崎藤村の生れた家もあり、昔のおもかげをそのまま残している貴重な町である。それから次の日は明治村も見学したが直接エスベラントに関係ないから省略するが、偶然ここを Postkongreso のかえりに見物に来た高木貞一さんをはじめ4人位の grupo に出会つたことだけを記しておく。

以上エスベラント大会の非公式記録である。

財団法人設立50年記念永年維持会員表彰者名簿

(北海道関係の分)

1 50年以上の維持員

桜居 甚吉、吉田 栄

2 30年以上の維持員

相沢 治雄、葛西 藤三郎、新田 為男

平田 岩雄、細井 末夫、山賀 勇

渡部 隆志、江口 音吉

今北海道にいない人

福原 満雄、アリマ ヨシハル、山崎 久蔵

岡本 義雄

O R A J U B I L E O

1926 - 1976

Fondusa Jura Persono

Japana Esperanto-Instituto

uzante la okazon de la 63-a Kongreso de Japanaj Esperantistoj, aranĝita la 21-22-an de Augusto, 1976 en Nagoya memore de la 50-jara datreveno de la jurpersonigo de Japana Esperanto-Instituto, esprimas la plej sinceran dankon kaj la plej altan respekton

al Samidean(in)o

pro lia (ŝia) fidela membreco, kun kiu dum dekoj da jaroj li (ŝi) sin donadis al la progresigo de nia afero por Esperanto en Japanujo.

Japana Esperanto-Instituto

F. Egami

Prezidanto

編 集 後 記

☆ いつの間にかに Leontodo 編集者としての責任を負わされてしまった。と申す、10月に出します、と言っていたこの号、年内にはどうにか出せそうである。

☆ 大会報告記事は、奈良さんが多忙のため原稿を可憐な手書きになってしまった。また三ツ石さんの大会講演の原稿も、まだ送られてこないのでもう次号にまわることになった。

☆ おそらく、Leontodo 史上初めてのころみではないかと思うが、誌面にマンガを入れてみた。批判を請う。

☆ 松葉先生の批評は、かなり手厳しいが、まげずにどんどん E で書いて投稿して欲しい。あらゆる誤りも犯した者が真のエキスパートになれる、と言うではないか。

☆ 朝日と共にペンを置く。重ねて Felician novjaron!

MiGurin の 切 手

相 沢 治 雄

N-ro 59に MiGurin について書いたが、服部幸雄氏から次のようなミチューリンの切手が送られて来たので紹介する。

1、2、3は服部氏所有のもの、4は切手カタログの一部である。

なお、服部氏は10月18日札幌医大に入院され、前立腺切除、目下自宅療養中である。

ミチューリン生誕100年記念切手

(1)

1828

(2)

1829

(3)

1830

(4)

I. V. Michurin A755 A. S. Pushkin 1822 A756

Pushkin Reading Poem A757

1949, July 28

1357 A755 40k blue gray 50 20

1358 " 1r bright green 1.00 40

issued to honor Ivan Michurin (1856-1927), agricultural scientist.

H E L 委 員 会 報 告

9月/2日 エスペラントセンターにて

出席者：星田、江口、木村、佐藤、沢谷、柴田、留目、奈良、花房、藤村
/ ベトナム関係

ベトナムのエスペランチストを歓迎するためにカンパを集めたが、来道が実現しなかつたため、その有効な使い道について協議。E書籍をベトナムに送つたらとの星田氏の提案で、一応見本として次の辞書3冊を送ることとした。

Laŭtema Vortaro, E--英 (Butter), 英--E (Fulcher and Long)

2 全国一斉講習会について

来春の全国一斉初等講習会に参加する。全国紙への共同の有料広告を出すために、H E Lとして10000円を出資する。

3 H E L主催の来春の講習会について

全国一斉講習会が実現しない場合、H E Lとして独自に初等講習会を開く。開催可能地としては、札幌、小樽、苫小牧、北見の4箇所である。なお、講習会の前には講師の勉強会(研究会)を開く。

En Sapporo

水曜日に「脱初級例会」、土曜日に「中級学習例会」としてそれぞれ19:00~21:00、エスペラントセンターにて行なわれている。「脱初級」のテキストは「新E講座・基礎編」で木村氏が指導にあたっている。「成人学校の項参照」中級のテキストは m. j. Iermontov の "kaŭkazaj rakontoj" で、沢谷氏の指導の下に2人が読んでいる。おじぎ読み終わると、その後は、中断していた "paŝoj..." にもどる予定。

‘76 青年の合宿

佐藤 忠利(札幌)

9月9日から3日間、エスペラントセンターに18人が集った。

今年は、手間をかけずにもつばら学習効果のみをねらおうという企画であったので、従来の「秋の合宿」という名称も新たに「青年の合宿」と変えた。もつともこの名、センターに十分な寝具がないために寝袋を使用しなければならず、そのため「青年」でなければ耐えられまいとつけただけのこと。無難、勉学の意志に燃えた若い精神の持ち主が集まる場であるから、と解釈してもこれまた結構であろう。

今年は珍しく道外からのお客は誰もいなかった。指導者を道内の人のみに頼んだのもその一因であろう。グループは3つ。Kanguruo(北島隆、“Ĉu vi parolas Esperante?”) Histriko(星田淳、“Ses leteroj”) Senvertebruloj。このグループは更に2つに分れ、1つはユーカラの1編をラジオドラマ化し、もう1つは札幌在住の童話作家の作品をエスペラント訳することに挑んだ。

さすが「青年の合宿」にふさわしく1日目夜から勉強が始まった。学習時間終了後遠来の北見からの仲間5人を交えて自己紹介を兼ねて交流、その後も勉強の興奮さめやらぬか就寝時刻はかるく12時をこえて……。慢性寝坊性の合宿責任者は、明朝(イヤ今朝!)のラジオ体操ができるかどうか危ぶむことしきり。

さて2日目の朝。無事に体操は終る。まだエネルギーが余っているのか、2人でマラソンをやりだす者もいる。山賀先生差し入れの紅茶でパン食の朝食をとつて、夕食直前まで北見からの仲間を交えてバッチリ勉強。夜はお楽しみの“Gaja Vespero”である。

まずはHistrikoのS-roj星田、留目、fino瀬川の3名による寸劇“Viro kaj Viskio”。留目氏は、大会で見せた演技力をここでもいかんなく発揮する。続いてユーカラのグループ4名による“Muntada kurso”これは、警察学校に入つた3人が、池本氏の指導の下に教科としてmuntajoを書かされるというもの。もちろん誰を書かされているかは秘密のまま。さて結果いかん……。星田、佐藤、そして当日昼から顔を出した那須の3氏によるトリオが2曲美しいハーモニーを披露した後に、女性一同によるspeciala prezentoがあつた。一同隣の部屋に引き下がり、しかるにそ

の前に自分達が入場する際には明りを消すように言い渡されたので、何も知らぬ男性軍、さてはススキノ名物の?・・・などと良からぬ想像をたくましゅうしているうちに、入場して来た彼女達の手の中であつたものは・・・。

なんとパースデーケーキ!。当日こそ人ぞ知る北海道エスペラント運動の重鎮沢谷雄一氏の誕生日だつたのである。ケーキの上にはローソクが3本、当年とつての年齢は、言わずと知れたこと。(3才ではありません!)。歌集「マリモ」を使つての大合唱、*ŝ-ro Sakata* のソロなどが延々と続く中、山賀先生差し入れのお菓子、星田氏差し入れのウイスキー、センターの片すみねむつていた酒などがその量を静かに減じていき、夜も次第に更けていく。自分が寝たのは3時だつたが、まだまだ豪の者もいたとのこと。

3日目の朝。ダメだつた。全員がそろつたのは7時、もうラジオ体操は終つていたが、幸い?な事に雨であつた。昨日と同様の朝食のあと、ねむい目と板の間に寝て痛い背中をこすりさすりしつつ最後の勉強を終える。午後は、学習成果の公表。まずは *Kanguruo* の諸君から。北見からの2人の大学生は全くの初心者にもかかわらず、テキストの一部を見事に暗唱し、皆から賞讃を浴び、他は前に出て一人づつ皆からエスペラントでの質問の矢を浴びた。*Histriko* の *gegrupanoj* は "*Ses leteroj*" を下じきにした "*Kvar leteroj*" を発表。ユーカラ・ラジオドラマ化のグループは、7人で4役もこなして、ドラマ "*Rakonto de Dio strigo pi si mem*" の声の演技を。童話翻訳は残念ながら一部しか終わることができなかつた。沢谷氏が指導して *grupano* は柴田さん一人だつたが、彼女の言によると、将来必ず完訳して *LEONTODO* 上で発表するとのこと。柴田さんは今回の合宿では、食事の責任者と会計係の2役を兼ね、最高の激務だつた。彼女の活躍に感謝すると同時にもう一つ「来年もヨロシク!」

最少の労力と金で終ることのできた合宿であつたが、それでもこれだけの学習成果を残すことができたのは、これまでになかつたことと思ひ、まずは成功といつてよかろう。ただ合宿が家庭的なふん囲気の中に埋つてしまつてルーズな面がなかつたとは言えない。また *Kanguruo* のクラスが9人と膨れ上がりすぎてしまつたのも企画者のミスであつた。来年はどうするか?。北見から5人も参加してくれたことは感激だつた。遠方の人達の事を考えると旭川あたりがらよほど良い場所なのであるが・・・。

なお、恒例の北九州エスペラント会の合宿 "*エスペラント天国*" が同時期に

開かれ、祝電がきた。

De malproksima insulo Kjuŝu ni sendas varmegajn salutojn al vi ĉiuj en junulara kunloĝado ĉe Hokkaido Esperanto—Centro. Ni tre ĝojas ke en sama tempo ni povas okazigi kun vi Esperanto—Pradizon aŭtunan sur monto Aso. Ni elkore esperas ke via kunloĝado estu sukcesa kaj fruktoplena tiel same kiel nia.

Geangeloj sur monto Aso

Radia dramo "Rakonto de dio strigo pri si mem"

el Jukaro
tradukis HOŜIDA
scenarigis Ĉelageto
BIUA Dorsosako
NARA
SATŬ

roluloj: Dio strigo
Mizeraj familianoj patro
patrino
knabo
Riĉaj knaboj A
B
C
Vilaĝanoj A
B
C
C
rakontanto

O: Rakonto de dio strigo

Ĉirkaŭ mi falu arĝentaĵ gutoj,
ĉirkaŭ mi falu oraj gutoj.
Mi lauiris kantante,
laŭ la direkto de la fluo.
Flugante super homa vilaĝo
rigardis mi malsupren kaj trovis,
ke riĉiĝis iamaj malriĉuloj,
dum malriĉiĝis iamaj riĉuloj.
Marborde ludas knaboj
kun sagoj kaj pafarketoj,
malgrandaĵ, ludilaĵ.

I: Marborde

knabo A Jen vidu, bela birdo! Dio strigo!
B Ni kantu!
C Mi kantu!
B Do, ni konkuru. Kantinto estu la brava.
kune Ni rapidu! Ni rapidu! ek! ek!
(psuzo)
kune Paf, Paf, Hu!
C Retroŝela!
A Damne.
B Diabla! Ĉe per miaj oraj pafarko kaj sagoj.

(mallonga paŭzo)

A Jen, venas mizera knabo kun arkaĉo!

C Hej, vi ĉifonulo! Por kio vi venas?
mizera knabo ... (silento)

A Al ni respondu!

C Ion diru! (laŭte)
(Ili batas lin mane kaj piede.)

B Ĉu vi estas muta?

ABC Ha, Ha, Ha!
(M.K. forkuras post la strigo)

B Ho, li forkuras post la strigo.

C Ĉu li intencas pafi la birdon per tia ligna arko?

A Kial li povas ĝin trafi? Eĉ per niaj oraj pafarkoj ne ne novis...

C Fine li pafis.

B Hej, ĝi flirte falas. Mi kaptu ĝin.

C Ĝi estas la mia.
(Ili ekkuras.)

A Ĉifonulo, vi ne rajtas kapti ĝin. Donu ĝin al mi!

ABC Donu!

MK Ne!

A Vi, fuŝat-okula, fuŝat-naza, fuŝat-buŝa!

B Fiodora postaĵo, fiodora fekaĵo!

C Sentaulo, furzemulo, urinemulo, fekemulaĉo senkraĝulo, ploremulo!

ABC Lin bategu!
(MK elfuĝas.)

B Li elfuĝas.

A Alĵetu ŝtonojn!

C Alĵetu lignopecojn!

2: En la domo

la sceno

MK Paĉjo, panjo, mi kaptis belan birdon, Dion strigon!

pn Ĉu vere? (kunĝoĵo)

pc Bonan kaptan vi faris! Bravulo vi estas! Longe ni ne havis la viziton de Dio strigo post kiam ni falis en mizeron. Do, mia filo, metu lin en la domo tra la dia fenestro.
(kvazaŭ murmurante malrapide)
" Dio strigo, dio beza, ne sufiĉus mia danko kaj bonvenigo pro via vizito al nia domaĉo

kompleza. Kvankam oni enkalkulis min en riĉulojn iam, nun mi vivas tiel mizela. Do mi timas ofendi vin, dion defendanton de vilaĝo, ĉar mi povra gastigas vin en tia mizera ĉi domaĝo. Loĝu ĉe ni ĉi nokte, dio peza, ĉar jam vesperigas, morgaŭ ni sendos vin, dio peza, almenaŭ kun ornamo ligna.

2a sceno Meznokte

Dio (solene)

"Ĉirkaŭ mi falu arĝentaj gutoj.

Ĉirkaŭ mi falu oraj gutoj."

Mi ŝanĝu tiun domon malgrandan dum momento al domo ora, domo granda. En ĝi mi metu pompan trezorejojn, belan vestaron el silko, por ornami. Mute pli pompa ol riĉula domo ĉi tiun domegon mi ornamu. Per songo mi sciigu al la familianoj, ke hodiaŭ vin mi vizitis kaj ĉe vi nun restas, kvankam mi, dio birda, ne malaltranga ja estas, kaj mi donas favoron riĉigi vian familion, ĉar mi vidis kaj kompatis vin, rigardinte vin, kiu estis antaŭe riĉa familio, tamen nun malriĉiĝis pro ia malbona hazardo, kiun nun mokas, malicas nunaj riĉuloj antaŭe malriĉaj.

(Trezoroj falas.)

3a sceno Mateno

pn Kiel hela mateno! Iom stranga, brilas ĉiuj en la domo. Ĉu songo? Paĉjo, paĉjo vekigu kaj rigardu!

pĉ Kio okazis? (dormema voĉo)

Ho, mia Dio!

mk Paĉjo, panjo jen belegaj trezoroj!
(Gepatroj voĉe ploras pro emociiĝo.)

pĉ Ha, kia favoro efektive trafis min! Mi songis, ke la dio ornamis nian domon. Mi pensis, ke mi havis nuran songon. Dio strigo vi bonvolis nin viziti tiel malriĉan kaj mizeran. Ho dio vilaĝogarda, dio peza, eĉ nur pro tio mi elkore dankas vin. Vi komplete pro nia malfeliĉo, donacis al ni la plej pezan el viaj ĉiuj favoroj.

(al lia filo)

Hej, prenu lignon por bruli. Prenu akvon por prepari sakeon.

mk Jes, paĉjo!
pĉ Mi faros ianŭon por ornami dion strigon!

4a sceno Antaŭ la domo

VilaĝanoA (paŝante)
Kial do mizera knabaĉo venis voĉi nin en
tia malpura vesto?
B Nekompreneble.
C Mirinde, ho dio. Kun kia sakeo kaj kun kiaj
frandaĵoj la malriĉulaĉoj kuragigas inviti nin
al si? Do ni iru kaj ridu moke, spektante
kion ili prezentos antaŭ ni.
B Ho, rigardu! Ĉu ĝi estas vere ilia domo?
A Nekredeble, mi dubas. Jen iu venas de antaŭ
la domo. Demandu lin. Hej, ĉu vere ili trovi-
gas en la domo?
Ĉ Jes, malgraŭ mia spozo.
ABC Ĉu vere?!
B Do antaŭ ĉio ni iru certigi! (Paŭzo)
ABC Ho dio! Kio okazis?
pn (montras sin eksteren)
Ne tiel miregu. Dio Strigo nin favoris per
la donaco. Nu ĉiuj bonvolu eniri. Ni ĉiuj
vilaĝanoj estas fratoj. Jam estas pretaj sakeo
kaj la ornamaĵoj. Ni kune kantu kaj festu por
la Dio Strigo.

3: Rakonto de dio strigo

Nun mi vidas, ke en la homa vilaĝo
ĉio estas en paco, nomoj amikas reciproke
sub la ĉielo, la mastro de la familio tiam povra.
Ankaŭ la knabeto tiama nun estas jam plenaĝa,
havante edzinon kaj idon, servas bone kiel filo,
al la patro kaj patrino.
Kiam ajn sakeon faras ili, komence de la festeno
ili kultas min ĉiam donante inauojn kaj sakeon.
Do, ankaŭ mi sidas ĉiam post la homoj,
la vilaĝanoj, kaj gardas homan landon.

Fino

KVAR LETEROJ

Verkis s-ro Todome
f-ino Segaua
Gvidis s-ro Hoŝida

1-a letero

Estimata sinjoro redaktoro!

Vi certe miras, ke mi skribas al vi, certe post ĉi-jara Hokkaida Kongreso. Vi meritas, ke mi traktu vin kiel homon senhonoran! Mi volis telefoni al vi anstataŭ skribi, sed mi forgesis, ke vi nun vagadas tra la montoj de Hidaka, metinte viajn aĵojn en Esperanto-Centro en Sapporo. Do mi skribas. Por klarigi ĉion plej koncize, mi memorigos kio okazis inter ni hieraŭ vespere en Parko Nakaĵima.

En la 40-a Hokkaida Kongreso vi faris interesan paroladon pri la temo, "Ĉu ekzistas platona amo en Esperanto-movado?" Mi sekvis la paroladon kun grandega atento. Ĝis nun mi estimis vin nur kiel idealan redaktoron de gazeto LA MONDO DE ESPERANTO, kiu batalis por nia kara afero. Sed ho ve, kian malĝojan ŝerton mi poste devis travivi!

Post la kongreso, kiam vi akompanis min al Parko Nakaĵima jam malluma ambau el ni estas tute lacaj, ni eksidis sur la benko apud lageto, kaj daŭrigis babili ankoraŭ pri la delikata temo de via parolado. Mi portis tiam por vi unu ladoskatolon de biero kun la marko de VERDA STELO, kiun vi tute ne refuzis. Briletis en la foro la lumoj ĉe la fenestroj de Hotelo Parko, milda venteto karesis niajn harojn kaj vangojn varmiĝintajn pro la biero de VERDA STELO. Tiam, subite vi ĉesis paroli kaj flustris al mi, "Silentu! Iu gratas nin." Mi ek-tremis kaj demandis vin "Kiu?"

"Ne certas ----- sed io nigra staras."

Mi turnis miajn okulojn al la direkto montrita de vi. Tie mi trovis du brilantajn punktojn malrapide proksimiĝantajn.

"For" vi kriis kaj ĵetis la ladskatolon al la direkto, kaj samtempe mi audis teruran voĉon de io nehoma.

"Biaŭ...o...o...!"

Senkonscii mi falis en viaj brakoj.

Kio sekvis? Mi ne povis tuj kompreni kio okazas ĉirkaŭ mi, ĝis mi trovis min ĉirkaŭprenita de viaj brakoj kaj kisadata de vi... Vi kisis min kiel frenezulo. Kaj nur poste, kiam vi jam forlasis la lokon, mi konsciiĝis pri tio, ke mi forgesis vangofrapi vin pro tiel senhonta impertinenteco!

Kaj tial mi skribas al vi. Jes, mi skribas al vi per tiu ĉi letero simbolan vangofrapon, vi hontu pro via hieraŭa konduto! Mi ne scias kun kiaspecaj virinoj vi ĝis nun rilatis. Ĉiukaze koncerne mian personon vi tre eraras, sinjoro! Mi estas ĉasta fraŭlino, knabino lernanta en altlernejo, kiun oni devas trakti kun respektemo kaj protektemo, ĉu vi komprenas min? Mi diras tion al vi, ĉar estas eble, ke ni denove vidos nin en Esperanto-Centro, kiam vi vizitos ĝin por preni viajn aĵojn post la vojaĝo tra Hokkaido.

Kun estimo

Bellampo

2-a letero

Kara redaktoro!

Mi kredas, ke vi ricevis mian leteron, senditan al nia komuna amiko s-ro Ĉelageto en Kitami, kiun vi vizitos post la montvojaĝo tra Hidaka kaj Tajseco. Mi antaŭvidis, ke vi ĉeestos nian kunsidon okaze de via vizito al nia ESPERANTO-CENTRO por repreni viajn aĵojn, sed vi ne ĉeestis. Kaj krome, en la Centro mi trovis neniun leteron vian al mi. Via silento estas por mi klara pruvo, ke vi konscias pri via malkolekta ago kaj nun ne volas min denove ĝeni. Mi komprenas, ke via nobla animo simple hazitas aŭ ne povas ankoraŭ trovi la vojojn al reciproka repaciĝo. Mi volas certigi vin, kara redaktoro, ke mi jam ne ĉagreniĝas!

Mi havas bonan ŝancon viziti Tokion, ĉar mia parenco loĝas kaj bonvenigos nin dum mia someraj ferioj. Ĉu vi volas renkontiĝi je la 5a horo posttagmeze antaŭ la statuto de Haĉikoo apud la Stacio de Ŝibuja?

Plej korajn salutojn de via
atendata

Bellampo

3-a letero

Kara Feroja

Kio verdire okazis? Kial vi ne estis hieraŭ antaŭ Haĉikoo? Mi atendadis vin ĝis la sepa. Ĉu vi estas ofendita? Sed tio ja estus infanaĵo de via flanko! Ni ja estis ĉiam bonaj gekamaradoj. Mi bone memoras, ke mi gvidis ĝis la loko de mia elementa kurso sur la strato apud 4-come-plaza. Ĉiam marŝante manon en manon...

Kaj la malagrablan epizodon dum tiu nia komuna estado en Parko Nakajima mi jam de longe forgesis. Vi same forgesu ĝin! Mi konfesas, ke la biero de VERDA STELO efektive estas iom forta kaj efikas speciale al la temperamento. Plej multaj kulpis la kataĉo, kiu gvatis nin eble ankau miaj harbukloj tro tikle karesis viajn vangojn (mi memoras, ke ni kune babilis proksimigante niajn kapojn tre intime) jes ĉio senkulpigas vin! Eble vi pravas, ke vi ne volis rendevui antau Haĉikoo. Ĉar mi supozas, eble vi estis okupata en tiu tago, kaj vi ne havis rimedon informi al mi tion. Mi bedaŭras, ke mia somera liber-tempo baldaŭ finiĝos, kaj mi devas forlasi Tokion.

Skribu al mia adreso en Sapporo.

Via atendanta

Bellampo

4-a letero

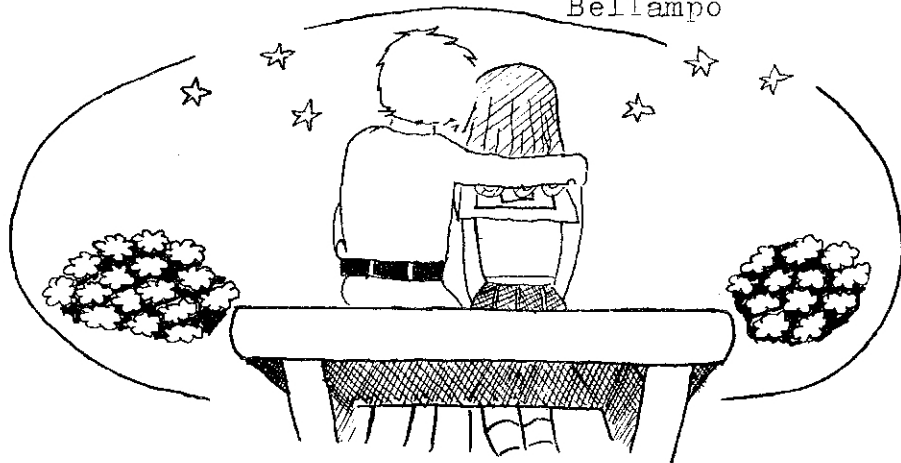
Kara Feĉjo!

Mi atendadis vian leteron sed tute ne venis. Mi aŭdis de nia amiko, ke vi nun estas en ĉi tiu urbo pro la laboro.

Mi jam ne povas elteni. Via konstanta silentado frenezigas min. Kial vi turmentas min, malfortan virinon, kiu havas sendormajn noktojn? Kial vi pelas larmojn en miajn okulojn kaj malfeliĉigas min? Ĉu mi meritas, ke vi traktu min tiel kruele kaj senkore?

Feĉjo, ĉu vere vi volas min devigi al amkonfeso? Jes---mi amas vin! Viaj kisoj tiuvespere svenigis min, feliĉigis, ebriigis min.... mi ne povas plu silenti.... mi estas freneza, mi devas pensi ĉiam pri viaj kisoj, sopiras, deziregas, ke ĉio ripetigu! Venu, kara mia! Mi atendas! Venu!

Bellampo

ベトナムのエスペランティストを歓迎するための
資金カンパ総額 / 24000円のその後

1974年、ベトナムからの代表団を北海道へも招くために集めたカンパは総額 / 2万4千円に達しました。昨年来日した代表団は、滞日期間が短かくて金沢での日本大会に出席したほかは、東京、大阪で歓迎会を開くことができただけで、当初の予定のように全国各地を訪れることができませんでした。6月の連盟委員会で、集まったカンパの取扱いについて協議した結果、一応、ベトナム側の希望を聞いてみることにしました。さつそく星田さんがVPEA (Pacdefenda Esperantista Asocio) と連絡を取ったところようやく / の月末に、VPEAから星田さん宛に別稿のような手紙が届きました。一方、8月に星田さんの文通相手で、ホー・チ・ミン市で語学教師をしているエスペランティストから、フランス語をエスペラントと対比しながら勉強するというので生徒がエスペラントに興味を抱いているけれど、エス・仏辞典が足りなくて困っているという内容の手紙が舞い込んで来ました。そこで、連盟委員会で協議してHELの書類部にあつた辞書を数冊、この資金から送りました。(送料とも4650円かかりました。) 残りのカンパ金 / 19350円は、VPEAの希望どおり、東京にあるベトナム大使館を通じて、米貨でVPEAに送金することになりました。(手紙の中で7万円となつているのは、星田さんが誤つて、VPEAにカンパの中間集計金額を通知してしまつたからです。)

ところよくカンパに協力して下さつた皆様にお礼と報告を申し上げます。

(沢 谷 雄 一)

Al Sinjoro Acuŝi HOŜIDA
reprezentanto de Hokkajdaj Esperantistoj

Estimata kaj kara samideano,

Responde al via afabla letero de I-8-76 adresita al nia ĝenerala sekretario, ni kore dankas vin kaj niajn Hokkajdajn gesamideanojn pro la sumo de 70,000 enoj kolektita je favoro de VPEA.

Se vi ne trovus tion ĝena, bonvolu afable turni vin al la Ambasado de Vjetnama Socialisma Respubliko en Tokio kun peto ke ĝi helpe prenu sur sin la taskon transdoni la menciitan sumon al Vjetnama Pacdefenda Esperantista Asocio, kies adreso estas jena: VPEA, 222 Dôl Càn, Hanojo (kaj se eble laŭ la usona valuto).

Ni kaptas la okazon speciale gratuli vin pro via fruktodona traduklaboro, nome pri ainoj kaj iliaj edzoj kaj sendube niaj geesperantistoj ŝatos ilin legi.

Kun elkora deziro ke senĉese kresku la amikecaj rilatoj inter ambau niaj popoloj kaj esperantistaroj, ni ankoraŭfoje petas vin akcepti tie ĉi niajn profundaĵn dankesprimojn.

Hanojo, la 20an de Septembro 1976
La Prezidanto de VPEA,

NGUYEN VAN KINH

Kara kamarado Osioka

Tomakomai, 1976.10.28.

Komence de ĉi tiu jaro mi skribis al mia hanoja korespondanto, ke ni, hokkajdaj esp-istoj kolektis monon por konvenigi esp-istan delegacion en Hokkajdo, sed ne venis la delegacio, kaj ni volas iel oferi la monon por esp-a afero en Vjetnamio. Tamen mi ne ricevis lastatempe (okt.26) la respondon de K-do Nguyen van Kinh, la prezidanto de VPEA.

Kiel vi legas en la kopio kunsendata, li deziras, ke ni sendu la monsumon al VPEA pere de Ambasado de Vjetnama Socialisma Respubliko en Tokio.

Do mi deziras, ke la estraro de JPEA ĉirkaŭ Tokio bonvolu peri tiun transdonon de nia monofero al la Ambasado. Ni estas pretaj sendi monon por tio al JPEA ekz. al la poŝtĉekkonto.

Atendante vian baldaŭan respondon,

Hoŝida

Al K-do Saŭaja,

Hodiaŭ mi sendas supran leteron al JPEA pere de Mi skribis la sumon ĉ. 70,000, ĉar mi tiam memoris la ciferon 67,000 en la N-ro 54. de Leontodo. Tamen en posta numero la fina sumo estas 117,000. Do kiel ni faru?

- 1) Ĉu sendi ¥ 70,000 kaj rezervu la reston por simila okazo eventuala? (aŭ por suda grupo?)
- 2) Ĉu sendi tuton klarigante la aferon (korekti la sumon)?
- 3) Alimaniere?

Kun sinceraj salutoj al vi kaj ĉiuj ĉirkaŭ vi,

Hoŝida

書 評 “Kalevala”

(haveblas ôe libroservo de HEL; ¥3000)

星 田 淳(苦小牧)

岩波文庫が「カレワラ」を出した。このフィンランドの大民族叙事詩、これ二度目の和訳出版ときく。さつそく求めてみた。

五十章二万三千行のほう大な叙事詩の訳、なかなか大変な仕事だつたろう。巻末の説明もていねいで、特に収集された原典と、それをつなぎ合わせるために Lönnrot が挿入した分との明記はありがたかつた。しかし、訳文そのものを読んだ感じは、日本語の意味は確かによくわかるが、新しい本を読む時のあの新鮮な感興が湧いて来ないのが残念で、訳者の努力にすまないような気がして来た。何故だろうか。エスペラント版 Kalevala を先に読んでいるからに外ならない。

道内でも ESP. で読んでいる人は外に何人もいるが、おそらく皆似た感じを受けるのではないと思う。全編にちりばめられた頭韻、厳正な一行八音の trokeo (強弱くり返し) のリズム、この詩として基本的なものが ESP. 訳にはあるが、日本語訳ではないのだ。考えてみれば、日本語に移すのまともムリな事だが、さからずもこうして、詩の ESP. 訳のすばらしさを痛感させられる次第となつた。

原文の冒頭 *Mieleni mi nun tekevi* が ESP 訳では *Menso mia, estas ema*、と同じ頭韻音を使つて感じを出しているのもわかり、ESP 訳者 Leppäkoski の苦勞がしのばれる。

詩は本来声を出してうたう(吟唱)ものだが、この Kalevala など全くその通りで、時々 ESP 訳を声だして読んでみると、だんだん調子がついて、リズムと頭韻に酔つた状態になつてしまう。和訳にはこの二つがないから、意味を知るにはよくても、朗唱は出来ないだろう。

もう一つカレワラで面白いことは、登場人物の各々にきまつた形容句がついて、ちょうど日本の古文にあるまくらことばのようになっていて、調子のいい所を一寸並べてみる。声を出して読んでみて下さい。まず大詩人 Väinämöinen

Aga, sağa Väinämöinen

Väinämöinen, sağa prašaman' eterna

井上 久さんの 思い出

三ッ石 清

JBIの忍岡氏から電話あり、井上さんの死を知った。哀悼にたえない。7月のサッポロ大会に、元気なお姿を見せて欲しかつた。しかし、もうその時は入院中であつた。初めてお会いしたのは、戦後まもなく昭和22年ごろ札幌での北海道エス大会で、小坂獨二さんのメッセージを持って、私は東京から参加した。JBA(協会)の事務局長として、いま考えると恥ずかしいくらいに、エスペラントの力が無い事務局長であつた。帰途、七飯駅に下車して当時、農事団体の書記か役員をしていた井上さんを訪ねた。タギージョの駅に下車して、あかね色の東の空に垂直に巨大に発達した積雲を見て、その美しさに心が動いた。このことを、帰京して、拙宅に同居していた故中垣虎児郎氏に話したことをおぼえている。

井上さんはとても喜んでくれた。それから函館市内に出て、いま共産党市会議員で、そのころ教員組会委員長で函館地区労働組合会議議長の井上一氏をたづねた。この井上さんもエスペランティストである。それから、戦前PEU(プロエス同盟)のメンバーであつた大和庄祐さんを訪ねた。(この旅行で往路に、函館に着くとすぐに、北海道新聞記者の能登義雄さんを、函館山の中腹にあるお宅に、早朝おをづねした。すると氏はひと言かふた言言つたかと思うと、私を放つて外出してしまつた。アツケてとられているうちに、十分ほどすると帰つてきた。聞くといイカを買つてきたとか、これが私の生イカの刺身の美味を知つた始まりである。むろん能登さんもサミデアーノである。このとき吉田栄さん、小田島さんにも会つたはずである。それから歳月は流れて、昭和46年になる。北海道旅行の帰途、吉田さんに電話したら、駅で待つとのことのお話、函館駅の改札の前で、吉田、井上のお二人が出迎えて下さつていた。

「Bonvenon!」で始まつた会話は、この夜、お別れするまで、すべてエスペラントであつた。日本語は使わない。私がチヨット日本語で話してもこのお二人は、エスペラントで言葉を返される。私は、ここに本物のサミデアーノを見た。23年ぶりの対面であつた。引揚者の経営する小さい中華料理店で、魯迅の詩の掛軸を前にして、エス会話とビールとギョウザと爆笑のつづく夜であつた。あんな嬉しい晩は、なかなか無い。井上さんは、足が少

し不自由であつたが、元気一杯であつた。その夜は吉田さんに泊めていただいた。翌朝、連絡船に私が乗るまで、会話はすべてエスペラントであつた。"サミデアーノに出会つたら、必ずエスペラントで話し合う"これが、吉田、井上両先輩の主義である。立派なものである。

さて、井上さんは共産黨員であつた。だから私が、"私もかつて共産黨員であつたが、いまは、もつともつと革命的なザメンホフ黨員である・・・"と言うと、私より10才も年上の井上さんが、とても悔しがつて、いきまいた。

さて、サミデアーノ井上さんは、共産党函館地区委員会の公認のエスペラント講習会を開きたかつたようだし、また地区委員会を通じて、党の上級機関に上申書を書いた。その内容は知るよしもないが、日本共産党は、もつとエスペラント運動を理解し、支援するとともに、若い黨員にエスペラントの学習させるべきである、といつた内容のものらしい。井上さんは、そうした真面目な人柄の友であつた。

若いころの井上さんは、吉田さんもそうであるが、北海道人らしく、スキーは上手であつた。私の家の壁に、いまブラ下がつているシール(アザラシの皮)は、井上さんが、スキー登山のとき愛用したもので、お宅にお訪ねしたときに私に下さつたものである。35年ぶりに山スキーを始めた私は、このシールを持って雪山に行こう。(9月2/日記)

朝の食卓

死んでいる 下あてには、エスペラント語のだが、さかでベトナム戦争の非を真摯に書いた書面を記している。

なのは開いた書面を記している。

ては風化してゆ 十一月十一日、佐藤首相に對する抗議のため焼身自殺を行った。その決意は一年ほど前からであつた。広島市編纂の原爆体験記とベトナム問題の記事のエス訳タイプを打ちおえてすぐのことである。

八月のテレビは、死んでいったひとひとの声を写した。斎藤義氏の遺書はやさしく、峻(しゅん)烈であつた。そのように痛しい友人も死んだ。ひとりで死んでいった。

戦後、ひとりで死んでいったひとがいる。その遺書のコピーはひっそりと書だにはさまっている。めいめいのかもしれぬ。が、このころでありたい。

昭和四十二年、由比野進氏は当時七十二歳であつた。十月六日、佐藤朱作閣下と記して、第二回東南アジア訪問の非を、ジョンソン大統領に送る。

57.9.2 逆折 (北大工学部教授)

ひとりの死

遠藤 一 夫

品の魂分のみを付している。あしかけ十年になる。一部のみとひとの心には刻まれていた。ひとりの死として遠ざかっていた。

忘れ去られることがない死に、政治的な力といつたもの

遺言はごく簡単にあり、首相の訪米が迫つたので死の抗議を行うだけ述べている。そして、監を信しないので追悼会など全く無用のこと、また、エスペラント会に對しての物

Leteroj de s-ro INOUE

La bedaŭrata samideano INOUE Hisasi fervole kontribuis por nia LEONTODO, kiam li ankoraŭ ne estis en hospitalo;

"Kio gravas por nia movado?" (n-ro 49, 1973, mar.) /

"Rilate al RUĜVERTA GRUC" (n-ro 50, 1973, jul.) /

"Pri la artikolo de k-do M.K." (n-ro 51, 1973, aŭg.)

Krome en iama "NEGFLOKOJ" troviĝas ankaŭ liaj skribaĵoj; (1) (n-ro 7, 1972, okt.) / (2)

(n-ro 8, 1972, dec.)

Kaj ĉi tie ni prezentas al vi du leterojn de s-ano INOUE, kiuj bone montras, kia li estis. (Red.)

Al k-do K. Micuiŝi

Hakodate, la 25-an de nov., 72

Estimata kaj kara kamarado

Antaŭ ĉirkaŭ unu semajno mi ricevis du ekzemplerojn de Verda Kolombo, el kiuj unu ekzempleron mi sendis al s-ro Yosida. Hodiaŭ mi ricevis ankaŭ vian afablan leteron, pro kio mi treege dankas vin. Mi povas havi iu-sencan memfidon gvidi la komencantojn pro via kuraĝigo al mi.

Mi atendas vin tiam, kiam vi vizitos nin, profitante vojaĝon sur la vojo al Ĉitose aŭ sur reirvojo.

Via antudecido pri tio, pri la tago kaj horo alvenonta al Hakodate-stacidomo fariĝos klara, tiam vi bonvolu sciigi al mi aŭ al s-ro Yosida. En la tago ni, triope interparolu pri diversaj demandoj, laŭeble plej multe uzante nian lingvon.

En la gazeto La Verda Kolombo mi trovis vian skribon sub la titolo "Por novaj lernantoj - facila legaĵo -"

"Kie estiĝas Vera Samideaneco"

Pri tiu enhavo mi bone komprenis. Sed mia Soci-Konscio kaj la Politika Realo puŝis min al diversaj kurantaj gravaj demandoj. Do, mi nevole malproksimiĝis el nia lingvo dum certaj tempoj, sed mi neniam forgesis, ke la lingvo Esperanto iukaze nepre kaptos min.

Verdire mi denove komencis legi malnovajn librojn, nome "Komunista Manifesto", "Marta", "Ŝtato kaj Revolucio", "Fabeloj de Andersen", "Revizoro", "Fera Kalkanumo" kaj aliajn diversajn libretojn. Kaj de tiam mi tute absorbite legadas kaj skribas. Ĉar al mi fariĝis kutimo, ke ĉiam ion legi aŭ skribi estas nemankebla neceso por mia vivo. Tia kutimo eble pli antaŭe dum mia ĵurnalista vivo enkorpiĝis en min. Sed la plejparto el miaj manuskriptoj estis skribita per la japana lingvo, sekve mia stilo estas korpigita de la pens-maniero de japanoj. Ŝangi

ĝisnunan pens-manieron kaj havi tiun de Esperanto estas malfacila laboro, ĉu ne?

Atendante vian alvenon,
sincere via Hissa Inoue

Hakodate, 30/Jan. 1973

Kara K-do, Y. Sawaya

Koran dankon pro via afabla letero, en kiu vi bonvole admonis al mi pri mia venonta "Laborista Esperanto-Kurso"

Al mi jam venis diversaj admonoj, el kiuj precipe mi ne povas ignori la opinion de K-do, K.Mituisi en NAGOYA. Li ankau por mia intenco esprimas tutan subtenon pri "Lernolibro" por komencantoj. Li eble volus rekomendi al mi certan lian redaktaĵon. Sed mi, legante vian leteron, pli multe inklinas al via rekomendo.

Mi jam delonge antaue havis "Petro"-n kaj aliajn SAT-eldonaĵojn por komencantoj kaj jam mi, el tiuj libroj lauvole elektante tra legis. Ĉar antaue ĉirkaŭ kvardekkelkaj jaroj mi estis SAT-ano. Tiam en HAKODATE loĝis 2 SAT-membroj. Ni tiam estis en "progresema tendaro" de E-tio, kaj per antaŭmendo aĉetis ĉe eldonejo de SAT "PLENA VORTARO DE ESPERANTO" (la 1-a eldono en PARIZO). Tre antaue mi jam spertis gvidi kurson por komencantoj. Tiam 45-50 kursanoj kolektiĝis en mia kurso, inklude specialajn plikanojn por serĉi en la kurso t.n. social-istojn (komunistojn), doganistojn, poŝtoficistojn por eksterlandoj, k.a..

Mi jam forgesis pri la kurso, kiu okupis min dum kiom da tempo, kaj kian kurslibron mi uzis. Do mi volas elekti kurslibron kaj aliajn necesojn laŭ via opinio.

Laŭ mia plano, kiel rezulto de interkonsiliĝo kun konstanta komitatano de la sindikato "KANRŌ KAJGI", longeco de la kurso laŭpove devas esti almenaŭ 14-20 horoj de la komenco ĝis la fino, kaj po 2 horoj por unu fojo en ĉiu semajno, sekve ni necesas 7-10 semajnojn ĝis la fino. Mi petas al vi elekti konvenan kurslibron kaj vortaron por tia kurso.

Tute via Inoue Hisasi.

Hissa Inoue

Ajno か aino か

松葉菊延

アイヌ人をEでは aino という。しかし向井豊昭さんはこの単語をいやいやながら使うという。理由はアイヌ人は ajnu とみづからを呼び ainu とは言わぬからだそうだ。だから E から aino を追放して ajno とせねばならぬ、というのが彼の主張である。だが私は逆に aino のほうがいいと考える。

“aino”はEの単語で、アイヌ語でも日本語でもない。Eの単語であるからにはEとして不都合な点が少ないほどいい。

あるひとは aino は男性の場合にも -ino があると文句をいう。じやあ fino、pino、doktrino、kombino などは女性かといつてやりたい。malajno は ajno の反対ではないし、ekstremo は「かつての tremo」などでは決してない。実際「かつての tremo」などとは何の意味かもわからない。

ajno を使うひとなら「アイヌ語で」を ajnlingvo; en ajno lingvo といい、「アイヌの村で」を ajnvilago というだろう。しかし ajnlingvo ajnvilago は、それぞれ「どれかの言語で」「どこか、ある村で」とも解される。ajn はすでにEの単語として生命を持っている。たとえば Edwin de Koek の fajro sur mia Lago, / 967 に Malemo verki と題する詩があり、その第 / 行は Estas nun torturo ajnon diri. とある。この ajno は「アイヌ人」ではなく「いかなる事であろうと」くらいの意味である。

アイヌ語での発音が ajnu だからという論は根拠がない。「東京」のEとしての単語は Tokio だが、トキオという日本人はおそらく無いだろう。はたして Tokjo としようという意見も何回か出た。Kioto にしても同様である。だからEらしいという点では、どうしても Tokio, Kioto とならざるを得ない。

韓国の esperantistoj のあいだでは京城は Seŭlo か Seulo かで、もめて(?)いるらしい。

Seŭlo 派は「京城」は Se-ul と発音しないからだという。しかしこれも ajno — aino 問題とまったく同様に、Eと民族語を混同しているようなものだ。朝鮮語を解さないわたくしとしてはEとしては Seulo としたいと思う。Seŭlo, ajno ではEと朝鮮語、Eとアイヌ語が、それぞれ、二重

写しになつてゐるようで不安定で純正エスペラントでないような気がする。

むかし Esperanto en Nipponlando という不思議な名前の雑誌があつた。Nippono ならわかる。これはあくまで国名である。それに lando をつけると、どうなるだろう。Nipponlando では nippono が「日本人」となるのどちらがうかしら？ どうも sovinoismo のにおいがする。

Vilkki の Suomi Esperanto Suomi, / 963 はしやれたポケット型の vortareto で、わたくしはこれを Stockholm の空港の売店で買った。これで finno; Finnlando を引くと、それぞれ suomo: Suomio とある。逆に suomalaisen は suomo, -a だけで finno, -a はのつていない。しかしわたくしはどのフィンランド人からも suomo, Suomio を耳にしたことはなかつた。常識的な finna esp-isto ならこんな変な単語は使えぬはずである。第一、finn 語の uo は diftongo だからこの 2 字で / 音節になるので suomo を 国流に suomo としたらもとの感じは消えてしまう。もしまたこれを suomo と発音させるなら 国でなくなる。どうしてもこの形を 国に入りたいなら svomo とでもせねばなるまい。Vilkki はフィン語の suomi (「巢を見」のように発音する) に対しては Finnlando と n を / 個にしている。これはべつに悪くない。internacia formo であり、finno の lando と考え Finnlando としても --n-- と --nn-- を発音し分けるのはまず不可能だから。

aino が ajno より一般的だということについては、aino は少なくともすでに 3 回は文献にあらわれているからである。

1 千里幸恵「アイヌ神謡集」より Tororo hanrok, hanrok (松葉訳)

La Revuo Orienta / 926, n-ro 6

2 金田一京助「心の小道」(松葉訳) Oomoto / 959 n-ro 9-10

3 K, Matuba: La pereanta linvo aina, Esperanto, / 966
n-ro 7-8

さて aino は P I V にも出ている。しかし P I V は ajnuo を preferinda formo としている。これならば向井さんもお気に召すだろう。aino は ajnuo も音節数は同じだし、後者は「アイヌ」にも近い。これを拒否する理由はわたくしにもない。だが 国界がどうこれを扱うかで ajnuo が定着するか否かがきまる。見通しはなんとも言えない。なにしろこの単語が使われる機会はきわめて少ないだろうからだ。

Hok(k)aidoかHok(k)ajdoかも問題のようだがわたくしは前者をとる。要するにつづりに従うか発音を重視するかでわかるのだが、ローマ字が日用文字でない日本語の場合はつづりにきまりがない。しかし外国でどういう具合に書いているかは参考になる。カナ書きでオイドに終る語の単語には tablojdo, slojdoがあるが、ほとんどが polaroido, mongoloido, cikloido, koloido, metaloido, rimoido, etmoido, tiroido, koroido, hemoroido, asteroido, antropoido, skizoidoとoidである。

住所変更

高田 郁子 ^(札幌) 061-21 札幌市真駒内土町1-12 松村組社宅
 西館 京子 061-01 青葉町5丁目, B-5-401
 tel. 583-2497
 花房 義次 084 釧路市大泉毛5丁目8-7, (田中房)
 tel. 892-5429

新会員

札幌エス会

留目 雅幸 063 札幌市西区発寒3条6丁目395
 tel. 661-4965
 山本 律子 061-21 南区澄川5条9丁目389-1668
 澄川こぶし荘F号室

北見エス協会

佐々木 光政 090 北見市三輪207-37
 tel. 24-0925
 今宮 研 " " 三楽町122, 田中吉次郎方
 伊藤 勝啓 " " 小泉62, 公務員合同宿505

Neeblaにはふたつの意味があるか

松葉菊延

Leontodo n-ro 58に S—ino Akiko Ūusink—Nagata の相沢治雄氏あての手紙がのつている。その中で彼女はいう；

neas negas. Ĉar "neebla" estas dusenca, oni inventis "negebla"—n.

ne—ebla; (japane, fukano na) devenas de "ne estas ebla"

ne—ebla; (japane, hitei dekiru) devenas de "nei eblas"

(negi eblas)

わたくしは neebla にふたつ意味があると思つたことは一度もない。しみしまつたく同じ内容の質問が50年ほど前の La Revuo Orienta に出たのを思い出す。質問者はたしか穴戸圭一さん、のちの京大名誉教授の理学博士で化学者である。その質問の解答者が小坂猪二さんだつたか岡本好次さんだつたかは忘れてたが要するに dusenca ではあり得ない、という説明だつた。つまり neebla は "nei—ebla" とは絶対にならぬ、あくまで "ne ebla" (日本語なら fukano na) である、ということだつた。

をしかて kantebla, kaptetbla, memlernetbla は、それぞれ歌唱可能な、捕獲可能な、独学可能なを意味する。これは「ある歌が、ある動物が、ある内容が」「歌唱、捕獲、独学可能な」ことを示するだから (i) povas esti —ata で公式的には —ebla = povas esti —ata, すなわち人間のかわから見れば oni povas —i となる。こうしてみると —i にあたるものは他動詞だということがわかる。実際にはしかし少数の自動詞も —ebla をとりうる。la lago estas naĝebla; la vojo estas irebla; la rivereto estas vadebla. しかしこれらは自動詞ではあるが対格表現が可能で oni povas naĝi la lagon; iri la vojon; vadi la rivereton と言えるからである。動詞以外の語根に ebla をつけても homebla, ĉarmebla のように見当がつかない。

Rene de Saussure の Vort—teorio, これは Zamenhof が激賞しており、Wiister, Kalocsay が継承し発展させたものだが、これによると E の語根は一定の品詞をもつ。たとえば hom, ceval は名詞、kur, hav は動詞 bel, grand は形容詞である。PIV の見出し語はこの説にしたがつて bel/a

hom/o, kur/i のようにしている。

だから grand ĉeval kurと書いても granda ĉevalo kuri で時制まではわからぬが大体の意味はつかめる。かりに kur ceval としても kuri ĉevalo であつて kura ĉevaloでも ĉevala kuroでもないのである。したがつて havebla, kurebla(これはたとへば kurebla lakoなど)はわかるが ĉevalaĉebla, belebla は無意味で、こういうのを neebla vortigo というものだろう。

さて、eblaはPIVの定義では povanta esti, okaziだから「あり得る、起こり得る」であり neeblaはこれの否定だから当然「あり得ぬ、起こるはずがない」つまり「不可能な」ということになる。

しからは「否定しうる」ではどうかというとこれは negdebla(<neadi-ebla) であり neadiの名詞 neadoにあたるのが negacioである。そしてこれから当然 negaciiが派生する。

さて-acioの-ac-は消滅することがある：dekoracio-dekori; konversacio-konversi. 無論dekoracii, konversaciiでりつばに通用するが長すぎるので-acを取り去つたまでである。

この-ac-というのは国際接尾辞と呼ばれるもののひとつで、もともと動詞を名詞にするためのものなのだから-adのような働きをする。この仲間はいくつもある：registri-registracio; deklari-deklaracio; inaŭguri-inaŭguracio; ilustrati-ilustracio ktp. だから Wells の Esperanto Dictionaryには konvers(acio); dekor(acio)とあり Paul Nystenの Esperantisk-svensk ordbok, /954が aper(acii); dekor(acio); demonstr(acii); mestr(acio)としているわけである。もつともなかには acの有る無しで意味がかわるものもある：situi-situo -situacio; varii-vario-variacio; administri-administro-administracio ktp.

negacio > negacii > negi は自然派生形というべきで inventi したものであるというのをおかしいと思う。

Vort-teorio に関しては Lingvo Stilo Formoをさらにくわしくは Plena Gramatiko, vol. Iを見られたい。

松葉先生の手紙から

松葉先生から度々お手紙をいただいております。先年来道されて以来、又機会があつたら美しい本道の風物に接したいとの御希望をお持ちなのですが本年の北海道大会には御都合が悪くておいでになれず、又今秋の合宿は、初心者中心で、又あまり大人数も期待できませんので、しいてお呼びもできず、来年の大会には是非おいで願いたいと思つております。お手紙の中—

お手紙の中で LEONTODO についていろいろ御批評をいただきました。先生のお許しを得て、その一部を発表させていただきます。(相沢)

LEONTODO n-ro 59

P7 Kitami (Hakodate) Esp-societo はあくまで誤でこの点はウンと強調せねばなりません。Privat Doktoro, Mijake Sinjoro というのとおなじです。先日も神奈川県連での Z-festo 準備会で A グループ、B グループ . . . を A grupo, B grupo . . . とするので Grupo A, Grupo B とすべきことを教えました。

こういった大切な事を初等講習で教えないとしたら大変な misgvido です。

P/3 の第2節 leteroĵ senditaĵ al la radiostacio de aŭskultantoj—konsultantoj . . . とありますが、al la radiostacio は konsultantoĵ のあとに置くべきです。そうしないと la radiostacio de aŭskultantoj—konsultantoĵ ともとられ、そういうものがある事に なりかねません。

R・L の区別はさることながら B.V. のそれもまた日本人にむづかしい。P/5 の絵に deklibo があります。P/4 の4—5行の ĉi tiuj と6行の ili はまさに反対に使われており Japanio (P7) もいけません。

中央以下の日誌に (mal—) multajn が3回(?)出てきますが、いずれも multe, malmulte (da) が preferinda です。

P/6. Iĉikaŭa P. さんの文は光つています。本文の9行目の右端 al soldatoj とつぎの行の Por soldatoj はともに la soldatoj ではないかと思ひます。またさらに次の行のまんなかの Tio estas . . . は前文をつづけて tio とし kt. を ktp. としたいものです。

Forprenite la butonojn, . . . は日本人にはわかるが他民族には難

解あるいは文法的誤用と考えられそうです。Forpreninteなら akuzativo をとりえますが Forprenite だから無理。Je butonoj... とするのが無難。あるいは Kun senigitaj butonoj... または Kun la butonoj, Enuretojn... Ĉiuj senigitaj, ke el li estas donita... は eatis。

Tiam la estis antaŭ kelkaj tagoj de la malvenko ĉi Tie okazis ĵuste kelkajn tagojn de la malvenko とします。でない と文の型がなつきりしません。おなじように Post duonmonato de la tago de... も Duonmonaton post la tago... です。Ĉikaŭa 氏の表現は japanismo でしょう。

—3行の liberigita は複数形とする必要があります。

おわりに Ĉikaŭa は イチカワ と読めるとは思いません。

ます。heraŭa, baldaŭa はそれぞれ —ŭa で —ŭa となりません (日本人は別ですが)。ただ語の頭にある ŭ はつぎの母音につながります。ŭa! これは ŭ が子音または半母音だからで P I V の malantaŭa duonvokalo, aŭdiĝanta nur post alia vokalo とあります。P I V は ŭ が英の flajt-inslo、日本の ūakamacu の最初の音でもありとしています。P I V の transskribo には v をつかう。ugviso がそうで、この形は私が P I V のために proponi しました。

それから P / 7 の中ほどの Kaj ĉi tiu Atami, kial oni deziras viziti ĉi tien? は「この熱海」でしょうが、この Atami, あの Atami ということがありますか。これは日本語を知らぬ用法で、この文は Kial oni deziras viziti ĵuste (la urbo) Atami? か Kaj ĵuste (la (la urbon) Atami, kial oni deziras ĝin viziti? ではないかと思えます。P / 8 の / 2 行... mi fariĝos la gvidanto. の la は不要。おなじページの—20行: en hodiaŭa vespero ĉi en la とすべきでしょう。

P 2 /、el Tomakomai のうち En Niigata de la supro de fu magazeno mi vidis... はきわめて悪い文です。En Niigata mi vidis とせねば読む方は面食います。el Obihiro のうち bluo kaj la blanko の la は削る。つぎの行の aperigo ĉi apero とすべきです。Ĉielo estis bluaこそ La ĉielo とする。そのあとの pecetoj de

nubo は da とする。elefanto kuŝanta は順序を反対にする。elefanto を先に出すなら、つづけて en kuŝado とすべきです。Hitaka, stare de la flanko de Tokati の下線部は何を意味するか私には分かりません。

el KamikaWa の最初のところ：tranoktis ĉe la domo de sinjoro の la domo de は無用で、筆者は ĉe = en la domo de を知りません。Li kaj la gepatroj も la は liaj としたいもの。

P 22 の / 行目、juna amiko lernema は amiko を一番あとにせねばなりません。3 行目の U.V. — on は何の略字ですか。辞書にありませんね。

el Samani の tranoktis ĉe la domo も ĉe li とせねば E になりません。La edzino kaj la gefiloj entute mim akceptis nature. substreki したところが分かりませんし、La, la は Liaj とつづける。冠詞の出る幕でないでしょう。

Hokkaido ekis printempigi ĉi estis en la komenco de printempo、ekis はいや味があります。こんな所では。

Bedaure = bedaurinde. bedaure は kun bedauro で、ここでは sen-senca です。

renkontis fidele kelkaj homoj も私には monstraĵo です。

ĝis — la — revidon は無理。ĝisrevidon とする。最後の ĉi tie — al Hokkaido. は ĉi tien.

el Kusiro

本文 2 行目の lontana は胸がわるくなります。詩語をこんな初等者的悪文に混用する態度がよくありません。上にあげたような初歩的誤りをするひとが詩語をまじえるのはコツケイです。ĉi — tien の “—” は Z は使いませんでした。

kun peta voĉo もひどく初歩的日本的です。grand — onklo とは何人ですか、私にはわかりません。

(△) の終段 mia vojaĝo ne havas nepre menciinda は ...vojaĝo havas nenion nepre menciinda とする。原文は japanisma konstruo. つぎの行の vizito al sinjoro Mukai にこそ la が必要です。

P 23 の一番上 neniom — igos も japanismo のように elĉerpigos がよつうでしょう。

このひとは古典の知識もなく poezia vorto への認識もありません。E

はやさしい、論理的に書きさえすればという考えはどうにもなりません。
末おそろし、と言いたくなります。

rimarko の第 / 行 Tu ĉi は Tiu ĉi。ところがすぐあとに ĉiu が出てくる。こういう場合は Tiu ĉi ses leteroj estis, ĉiu, sia tempe adresitaj とすたらいいでしょう。ĉiu は「いずれも」「それれ」にあたります。

いま3年前(1973)に三ツ石君がくれた葉書が出てきましたが、
deziras al vi bonsanon とあります。日本語がわかれば komprene ですが、bon(adi)+san(adi)+o はどうなるでしょう。bonfarto = bon(adi)+fart(adi)+o = (bonfarti)o = bonfarteco ですが bonsano はそうならぬでしょう。むべなる哉 bonfarto は P I V にあが bonsano はないようです。Bonsano がすでにふしぎな物ですが、H の古いエスペランティストを自認するひとはこれを使います。

P 33 の Alenton! はおどろきです!

P 2 / の(3)に dek ok jara junulo はひどい無神経です。dek-ok-jara; (dek-okjara); dekokjara; dekok-jara にすべきです。

もとへかえつて P 23 の中ほど... mi ricevis la mangojo de la loĝantoj は de la loĝantoj la mangojn としないと意味がふたつになる。しかしまた ricevi la mangojn はひどく primitiva esprimos す。

P 24 : Mi opinias... の冒頭: ke mi ne skribis al vi lon は gramtike にも vortuze にも完全ですが stilistike では I haven't written you any letter for a long time をそのまま espig して ようです。longe は ne skribis を修飾するのでこの位置ではまずい。ke mi longe ne skribia al vi がふつうでしょう。おなじ pago に la kulteno de fero aŭ de bambuo は ① kurteno, ② el fero と2回の eraroj。「鉄のカーテン」の「の」は材料だから de でなく el ですが、実際の『鉄製』ではないので、むしろ kurteno fera aŭ bambua がよさうです。Iwamoto 氏の文を見て感じたことは話しができて文が書けない。しかしこれはまことに当然な事で日本人は誰でも日本語で話せるが、りつば文を書くひとはきわめて少ないというのと回じ。書くには書く勉強が必要で、季を入れないうでいて、書いたものは E の文章でなくて他の言語の imitigo

すぎないのです。Iwamoto 氏は *gajemo* を使っていますが私には解しかねます。
PIVにも「三宅」にもない語です。

??
?
?
?
? 低くひくく近い所で (/)
?
? A, H
?
? 偉大な *esperantisto* の魂は、高くたかく遠くの方に羽ばたいて行く。偉大ならざる *esperantisto* のたましいは、近くの沼地の
? のような所でうろうろしている。というわけで、近く低い所の色んな、
? くだらないことを考えて見たいと思うんだよ。
?
? この間、センターで、Kさんが何かのついでに、日本語で一番長い
? 名詞は、“リュウグウノオトヒメノモトユイノキリハズシ”(龍宮の乙姫の元結の切外し、海草の一種)という言葉だと高瀬先生から
? 聞いたことがある、と言つたら、S嬢がすかさず、エスペラント
? で一番長いのは?と質問するんだね。そう言われるとKさんも困つちまうんだ。
? それでボクは、それは *perpendikurala* だろうと言つておいたが、あとで調べて見るとまだ長いものもあるんだね。たと
? えば *pluskvamperfekcio* というのがあるね。それから *bioklimatologio* とか *ekteritorialilo* もあるけど *bio*—だの
? —*ologio* だの *ekster*— 等がついて造語くさいね。
? しかしリュウグウノ．．．も造語みたいだから比較になるのかね。つきつめるとやはりめんどろな議論も出て来るんじゃないか
? ね。
?
? ?

Tomakomai, 1977.01.30

Estimata semideano Iwanoto,

Daŭras forta malvarmo lastatempe. Kiel vi fartas? Post la eldonigo de la N-ro 60 de LEONTODO, la redakcio ricevas kelkajn artikolojn refutajn kontraŭ la kritiko de S-ro Matuba. Vi estas la malplej kritikita, ĉu ne? Kiel vi scias, mi nun tradukas ĝx jukarojn kaj pri tio ofte korespondas kun li. Ĉiam mi ricevas diversajn kritikojn de li. Danke mi ricevas liajn valorajn kritikojn, sed ankaŭ refutas pri nekonsenteblaj punktoj. Eksploatu lin bone por altigi nian nivelon, mi x opinias.

En la 16a de jan. ni diskutis en lakaŭnitata kunsido de HEL pri la samtempaj kursoj en venonta printempo (eble en majo). Jam presitaj estas afiŝoj. En marto ni havos kunsidon por gvdantoj. Ĉu vi trovas kondiĉojn organizi elementan kursen ĉe vi?

Kun sincera saluto

Rosida

El nia leterkesto

残暑きびしい折柄御きげんよく何よりと存じます。

亡夫輝雄に対しまして御弔慰ありがとうございます。そして先日はエスペラント誌御意贈にあづかり、皆で拝見いたしました。主人からミチューリンのことも折々聞いてはおりましたが、活字になりました主人のこうしたものにふれますのは、又それが亡き後は格別感がい深いものがございます。仏前に供えてございます。

昨年年末から何となく元気がなくなりまして案じ暮しました1月2月3月でございました。3月末頃から食事が通りにくくなり入院、手術となりましたが何とも致し方なく、手術後2ヶ月で、それでも本当に楽々と他界致しました。今でもまだ何処からか帰つて来るような気がいたします。

4人の子供達もそれぞれ一家を成しましたし一人つ子の主人に孫も七人生れましたし幸せな晩年だつたと思います。今少しの命をいただけたらと思わぬわけでもございませませんが、人間の命は限りのあることでもございますし、あの世の旅安かれといのつている昨今でございます。

本当に永年の御交誼を感謝申し上げます。

どうぞくれぐれもおいとい下さいませ。

一言御礼かたがた病状など認めさせていただきました。

8月19日

渥 美 静 子
拜

LEONTODO n-ro 60

1976 年 12 月 19 日発行

発行所 北海道エスペラント連盟

060 札幌市中央区南2.西4. 中央タイピスト学院内

TEL. 251-4750

振替口座 (小樽) 17075

編集 SATÔ T.

tajnis Kitabatake H. SATÔ T.

helpis Sawaya Y.

Redaktejo: ĉe HOKKAJDA ESPERANTO-CENTRO

062 Sapporo, Toyohira-ku, Hiragisi 1-8